

Vlaams
Parlement

vergadering **C66**
zittingsjaar 2018-2019

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Innovatie en Wetenschapsbeleid

van 10 januari 2019

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de actualisering van vaardigheden in onder meer de auto-industrie – 461 (2018-2019)	3
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de begeleiding van arbeidsongeschikten – 462 (2018-2019)	8
VRAAG OM UITLEG van Daniëlle Vanwesenbeeck aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de resultaten van de inspecties in het kader van de kmo-portefeuille – 415 (2018-2019)	15
VRAAG OM UITLEG van Peter Van Rompuy aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het EU-screeningsmechanisme bij investeringen in strategische sectoren door landen van buiten de EU – 433 (2018-2019)	20
VRAAG OM UITLEG van Peter Van Rompuy aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het proefproject van Fluvius voor supersnel internet en de afspraken hieromtrent met de operatoren Proximus en Telenet – 446 (2018-2019)	22
VRAAG OM UITLEG van An Christiaens aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de mastercall inzake ondernemerschap – 450 (2018-2019)	24
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het advies van de Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO) met betrekking tot innovatieve hogegroeibedrijven met impact – 460 (2018-2019)	27

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de actualisering van vaardigheden in onder meer de auto-industrie – 461 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): De aanleiding van mijn vraag ligt in een artikel van het Britse instituut voor de auto-industrie, het Institute of the Motor Industry (IMI), waarin werd aangehaald dat liefst 97 procent van de automechaniciërs niet klaar is voor de elektrische automarkt. Ze zouden niet gekwalificeerd zijn om met deze nieuwe technologieën aan de slag te gaan. Deze wagens vragen een heel andere kennis en, eerlijkheidshalve, naar we vernemen ook minder onderhoud. En zelfs al is men gekwalificeerd – dat zou 3 procent zijn – is de meerderheid hiervan actief als verkoper bij een dealer in de autosector.

Nieuwe trends en ontwikkelingen gaan steeds gepaard met nieuwe kennis en bijkomende scholing. Wie niet bijblijft, dreigt af te haken. Het is niet alleen van belang in de autosector dat de industrie zich heruitvindt, ook in de telecomsector is dat het geval, zoals we de voorbije 24 uur hebben gehoord. Ook andere sectoren evolueren snel tot zeer snel. Regelmatig bijscholen is essentieel.

Anderzijds maken we een beweging mee waarbij zelfstandigen straks zonder kwalificatie in sectoren kunnen starten. Nochtans is ook bij hen levenslang bijscholen van groot belang.

Waar er bij de auto-industrie eerder een kwantitatief probleem schuilt in kennis bij automechaniciërs, dreigt in de bouwsector eerder een kwalitatief probleem te ontstaan, zo zegt bijvoorbeeld de Confederatie Bouw.

Minister, is er cijfermatig een zicht op de Vlaamse situatie? Is deze gelijkaardig aan de Britse? Dan gaat het vooral over de automobielsector maar eventueel ook over andere sectoren. Welke ondersteuning biedt Vlaanderen bij deze transformatie? Via welke initiatieven kunnen we de kmo's hierin ondersteunen? Heel veel autogarages zijn immers nog altijd kmo's, ondanks de schaalvergroting die ook in die sector heeft plaatsgevonden.

Hoe bereidt Vlaanderen zich voor op de elektrificatie van het Vlaamse wagenpark? Welke stappen ondernemen opleidingsverstrekkers actief in de automechanica? Worden de opleidingsfondsen van de specifieke sectoren en eventueel van duale of andere schoolopleidingen meegenomen in de modernisering en actualisering van de kennis?

Hoe bereiden garagehouders zich voor op de omwenteling in hun sector? Hoe worden werknemers en zelfstandigen binnen andere sectoren voorbereid op nieuwe trends en ontwikkelingen, niet alleen met het oog op de kwantiteit maar ook in het kader van de consumentenbescherming bijvoorbeeld, op de kwaliteit van de dienstverlening?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Collega Bothuyne, wat de kwalitatieve mismatch betreft, hebben we op Vlaams niveau weinig databronnen met recente gegevens tot op het niveau van de sector. Als ik naar Belgische cijfers kijk, dan blijkt dat in de verwerkende nijverheid in het tweede kwartaal van 2018 13 procent van de bedrijven in België productiebelemmeringen kent wegens onvoldoende geschoolde arbeidskrachten. Als ik dat cijfer vergelijk met het Verenigd Koninkrijk, waar het 21,4 is, is er toch een merkelijk verschil.

Als ik wat dieper inga op de opleidingen, dan kunnen we aan de hand van het aantal gevolgde gecertificeerde opleidingen omtrent hybride en elektrische voertuigen (HEV's) een inschatting maken van het aantal automecaniciëns dat al een opleiding heeft gevolgd. De inschatting is dat gemiddeld 50 procent van onze automecaniciëns een of andere vorm van een gecertificeerde opleiding heeft gevolgd. Ook volgden werknemers in de automobiellindustrie in 2017 gemiddeld 19,6 uur bijkomende opleiding. Ter vergelijking: in de bouw was dat 11,6 procent.

De situatie in België is dus heel anders dan die in Groot-Brittannië en valt dus niet zomaar te vergelijken. De uitdaging is er niet alleen ten aanzien van elektrische en hybride voertuigen, je hebt ook de zelfrijdende voertuigen, de veiligheid, de mechaniek op zich die verandert, zoals uzelf zegt. Het is dus een sector waar de uitdagingen heel divers zijn, maar dat geldt uiteraard voor alle sectoren.

Wat de kwantitatieve mismatch betreft, wordt er een stijging opgetekend in de vacaturegraad, waarbij er een zeer grote vraag is naar STEM- (Science, Technology, Engineering, Mathematics) en ICT-profielen. Dat heeft Agoria naar voren gebracht. Anderzijds kunnen we zeggen dat de tewerkstelling in deze sector minder onderhevig is aan een grote vervangingsvraag ten gevolge van de uitstroom van gepensioneerden. Dat profiel stroomt immers niet direct uit.

Met tal van initiatieven ondersteunen we burgers, zowel werkzoekenden, werknemers als leerlingen, en bedrijven bij transformaties zoals deze. Via de sectorconvenants appelleer ik sectoren om na te denken over de uitdagingen waar ze voor staan en ik probeer hen tot engagementen te brengen. Digitalisering wordt in de huidige generatie sectorconvenants door 27 sectoren gezien als een belangrijke uitdaging. Sectoren zijn zich dus bewust van de belangrijke invloed die dit zal hebben op de competenties die nodig zijn in de sector. Daarnaast zijn competenties van de toekomst een van de verplichte thema's in deze sectorconvenants. In alle 34 sectorconvenants zijn dan ook acties opgenomen die een antwoord willen bieden op de uitdagingen en competenties van de toekomst.

Het zou me te ver leiden om van die 34 sectoren een opsomming te geven van initiatieven omdat ze zeer divers zijn. Maar als u dat interesseert, kunnen we die overmaken of kunt u ze via een schriftelijke vraag opvragen.

Ik kan dan daarnaast nog een ander initiatief naar voren brengen. In mei 2017 lanceerde het Europees Sociaal Fonds (ESF) de SCOPE-oproep. Deze SCOPE-oproep staat voor Strategische competentieprognoses voor erkende organisaties. De bedoeling daarvan was om speerpuntclusters, onze innovatieve bedrijfsnetwerken en onze strategische onderzoekcentra (SOC's) uit te dagen om via de 'Vlaams arbeidsmarktonderzoek van de toekomst'-methodiek (VLAMT-methodiek) een prognose uit te voeren over de toekomstige uitdagingen op het vlak van de competenties die in een cluster of netwerk van bedrijven in kaart konden worden gebracht.

Acht van die speerpuntclusters en innovatieve bedrijfsnetwerken zijn op 1 november 2017 met een jaartraject gestart. In oktober 2017 werd een tweede oproep gedaan en dan zijn er drie bijkomende speerpuntclusters en netwerken vanaf 1 april 2018 aan de slag gegaan.

Daarnaast stimuleer ik het bijblijven van burgers met de competenties die de arbeidsmarkt vraagt door tal van structurele maatregelen. Die kent u: werkplekleren, zowel voor werkzoekenden als voor leerplichtige jongeren. Maar u weet ook dat we volop bezig zijn met de uitvoering van het opleidingsincentiveakkoord dat we met de sociale partners op 11 juli 2017 hebben ondertekend.

Bedrijven kunnen zowel voor ondersteuning in de vorm van opleidingen als voor advies terecht bij de kmo-portefeuille, maar ook bij de kmo-groeisubsidie. Via de

strategische transformatiesteun (STS) is er bij transformatieprojecten de mogelijkheid tot ondersteuning voor opleidingen.

Flankerend blijven we ook inzetten op het 'Science, Technology, Engineering and Mathematics'-actieplan (STEM-actieplan). We hebben op het einde van 2018 tijdens de laatste ministerraad 13 addenda bij sectorconvenanten voor STEM goedgekeurd. Die gaan nu van kracht. Via het impulsprogramma artificiële intelligentie (AI) en cyber security hebben we dan eveneens iets wat daarop inzet.

Ten slotte volg ik ook de aanbevelingen die de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) recent formuleerde rond digitalisering verder op.

Reeds vanaf 2011 heeft het kennis- en opleidingscentrum van de autosector en aanverwante sectoren (EDUCAM) specifieke opleidingen uitgewerkt om veilig en bekwaam te kunnen werken aan die hybride en elektrische voertuigen. Werknemers die de opleiding volgen en slagen, krijgen een door heel de sector gegeerd certificaat. Ik kan toch zeggen dat het binnen de sector een plus is als je dat certificaat hebt.

Vanaf 2018 is er ook de verplichting opgenomen in de collectieve arbeidsovereenkomst (cao) van de garagesector, dat iedere werknemer die werkzaamheden verricht aan hybride en elektrische voertuigen moet beschikken over een erkend HEV-certificaat van de sector.

Door in te zetten op competentieprognoses en de intentie om deze ook trachten te vertalen in beroepskwalificatiedossiers, kunnen we, als we deze kwalificaties eenmaal hebben beschreven, ze makkelijker omzetten in leerprogramma's, leertrajecten en duale standaardtrajecten. Ik denk dat we zo ook een oplossing zoeken en bieden voor de mismatch die we momenteel nog vaststellen. Daarnaast hebben we ook structurele maatregelen ter bevordering van de opleiding en de werkervaring die ervoor moet zorgen dat burgers en bedrijven de omwenteling kunnen opvangen.

Ik denk dat het wel een groot verschil is met de aangehaalde studie in Groot-Brittannië. Wij hebben hier toch een heel actieplan. Dit is, denk ik, een mooi voorbeeld van hoe je het moet aanpakken. Je weet dat dit eraan komt, we geven de opleidingen, de sector zelf doet grote inspanningen. Ik denk dat dit in de juiste richting gaat.

In uw vraag over de andere sectoren, kan ik zeggen dat de ondersteuning waarover ik het eerder had, voor alle sectoren geldt. Ik heb u ook gezegd hoeveel sectorconvenanten daarop inspelen, de ene verplicht, de ander op eigen initiatief, maar zodanig dat iedereen aan de slag kan gaan. Het doet mij ook veel plezier dat veel sectoren dat effectief doen.

Dan hebben we ook nog VDAB die voorziet in een bijzonder aanbod inzake soft skills en 21e-eeuwse vaardigheden door workshops en online modules. Ik denk dat we daar een compleet pakket hebben. Ook voor die sectoren waar nog minder gebeurt, biedt VDAB toch een aantal alternatieven.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Het doet deugd om te horen dat we in Vlaanderen vrij volledig bezig zijn in het aanscherpen van competenties en het in kader brengen van competenties van de toekomst.

Het is belangrijk dat daarop actie volgt, door bijvoorbeeld het ESF-programma. Het omvat dan elf sectoren of bedrijvensclusters. Dat na het in kaart brengen van de benodigde competenties daaruit ook leerprogramma's en opleidingen worden gedestilleerd, zowel bij initieel als volwassenonderwijs, SYNTRA en andere opleidingsactoren, dat moet goed worden bewaakt, zodat we effectief tot actie kunnen overgaan.

Als ik uw cijfers hoor, is de garage- of automobielsector daar op dat vlak een goed voorbeeld van indien 50 procent van de betrokken werknemers al een bepaald certificaat heeft om bijvoorbeeld met elektrische auto's aan de slag te gaan. Dit duidt toch op een positieve evolutie. Er blijft wel nog 50 procent over, dus ik denk dat daar inspanningen moeten blijven gebeuren. EDUCAM en de sector kennende, zal men dat ook blijven doen. Het is ook noodzakelijk gezien de marktevolutie.

Wat de sectoren betreft, zijn er dus 27 die zelf een item over digitalisering in het sectorconvenant hebben opgenomen. Hoe wordt dat verder opgevolgd? Hoe worden hiervan de resultaten gemeten? Dat zal natuurlijk van sector tot sector afhangen, maar misschien hebt u een algemeen zicht op hoe dit wordt aangepakt. Dat is uiteraard bijzonder belangrijk in functie van de toekomst van onze arbeidsmarkt.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Ik sluit mij graag aan bij de interessante vraag van collega Bothuyne. Minister, als je de sector naar deze problematiek vraagt, dan hoor je bijvoorbeeld dat merkgarages heel goed bezig zijn, wat logisch is, want zij zijn er volop in aan het investeren. Hun techniekers en mecaniciens genieten volop van opleidingen en overgangscursussen. De universele garages, zoals ik ze noem, lopen nog voor een stuk achter en zij moeten nog stappen zetten om diezelfde zaken te doen.

U verwees zeer terecht naar EDUCAM en naar de attestering die het geeft. Het is inderdaad opgenomen via cao dat ze die certificaten krijgen. Bij de sector hoor je echter dat dat een zeer goede tijdelijke oplossing is, maar dat ze eigenlijk zouden willen dat die wettelijk verankerd wordt, zodat er echt een wettelijke attestering zou komen waarmee ze verder kunnen. Dat is vandaag de dag nog niet het geval. Mijn eerste vraag is of u er zicht op hebt of die certificaten en kwalificaties een wettelijk karakter kunnen krijgen, zodat dat universeel wordt in plaats van dat het tijdelijk wordt opgelost via een cao, zoals nu.

Een tweede bijkomende vraag is de volgende. Ik hoor dat de sector het jammer vindt – en dat is misschien ook iets voor uw collega, Vlaams minister Hilde Crevits – dat een zevende specialisatiejaar waarin die overgangsvaardigheden aangeleerd zouden worden, door de hervorming van het onderwijs verdwenen is in het technisch secundair onderwijs (tso) en overgeheveld zou worden naar het hoger beroepsonderwijs (hbo5). Leerlingen zouden die vaardigheden daar dan kunnen aanleren en niet meer in een zevende specialisatiejaar, en dat vindt de sector toch wel een verlies. Mijn vraag is of u daar als minister mee bezig bent en of u daarover contact kunt opnemen met de sector zelf en met minister Crevits, om te zien of je mensen die met deze thematiek bezig zijn, via het onderwijs rechtstreeks kan aanspreken.

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp.a): Ik wil ook inpikken op de opmerking van collega Annouri over Onderwijs. Collega Bothuyne stipt een terecht punt aan, als hij spreekt over de voorbereiding op de toekomst. De automobielsector is in volle ontwikkeling, maar, als je kijkt naar de lijst van opleidingen dual learning die in 2017 opgestart zijn, dan zie je dat die grotendeels vertrekken van de huidige situatie. Ik heb die oefening een tweetal maanden geleden eens gedaan voor de chemie-industrie en het viel mij daar op dat alles wat hernieuwbare energie en circulaire economie betreft, in de minderheid was. Er waren daar een 5-tal opleidingen rond, terwijl er 34 opleidingen haartooi waren, om maar een voorbeeld te geven. Haartooi is een zeer klassieke sector, terwijl de meer technologische, innovatieve sectoren ondervertegenwoordigd zijn. Ik heb toen gepleit voor meer focus op toekomstgerichte opleidingen en ik denk dat dat voor de automobielsector nog relevanter is, omdat die nu in volle ontwikkeling is. We mogen jongeren vandaag

niet opleiden in technieken van gisteren. Daarom zou ik willen vragen hoe de samenwerking met Onderwijs loopt en of men daar ook meer durft te innoveren dan vandaag. Nu kantelt men vooral de bestaande opleidingen in het systeem van duaal leren in.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik wil een paar reacties geven. Collega Bothuyne, ik ben het helemaal met u eens dat we ook tot actie moeten overgaan, als we het in kaart brengen. Dat lijkt ook het geval te zijn. Iedereen moest werken rond competenties van de toekomst en ik denk dat digitalisering in heel wat sectoren een element is. En als je dan ziet dat 27 sectoren ook effectief die stap zetten, dan denk ik ook dat die actie er is. We zullen dat echter verder opvolgen en evalueren. Bij de evaluatie en de monitoring van de sectorconvenant zullen we dat effectief doen.

Als je ziet dat 50 procent die opleiding al gevolgd heeft en dat certificaat al heeft gehaald, dan vind ik de huidige situatie goed, al gaat het natuurlijk om een momentopname. We weten ook dat niet alle auto's al elektrisch of hybride zijn en dat dat de eerste jaren niet direct zal veranderen. Ik denk dan ook niet dat het nodig is dat iedereen dat certificaat heeft. Het is wel goed dat we al aan 50 procent zitten, en ik veronderstel dat dat percentage gestaag zal stijgen.

Collega Annouri, ik ben niet honderd procent zeker dat ik heb begrepen wat u graag wettelijk zou zien. Voor zover ik weet, is een cao van de garagesector, als die er is, wettelijk verankerd en moet je dat certificaat halen, als in die cao staat dat je erover moet beschikken. Die wettelijke basis is er dus. Ik weet niet wat u juist vraagt, want ik denk dat de wettelijke verankering er al is met de cao, die zegt dat je pas aan een hybride of elektrische wagen kunt werken als je een HEV-certificaat hebt. Ik begreep niet voor honderd procent wat u graag wettelijk verankerd zou zien, want zowel dat certificaat als de verplichting om het te halen is er. Die verplichting zit in de cao vervat. Ik zie niet in welke verplichting u nog extra wenst.

Uw opmerking rond Onderwijs zal ik uiteraard overmaken aan minister Crevits. Collega Kherbache en Annouri, het is natuurlijk ons grootste pleidooi dat opleidingen die in scholen gegeven worden, nauw aansluiten bij wat er gebeurt in het bedrijfsleven, zonder specifiek voor één bedrijf te werken, al heb ik – voor alle duidelijkheid – niemand dat laatste horen zeggen. Naar mijn aanvoelen krijgt de samenwerking tussen bedrijven en scholen dankzij dat duaal leren eigenlijk een boost. Je ziet daar dat de wisselwerking, waaronder ook de terbeschikkingstelling van materiaal, meer en beter is, als men elkaar beter leert kennen. Dat duaal leren heeft daar volgens mij toch wel een extra stimulans aan gegeven, maar ik ben het er volledig mee eens dat het werk nog niet af. Ik ben er zeker van dat zowel ikzelf als minister Crevits ons daar bewust van zijn. Het zal een werk van lange adem zijn.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): We vinden dit kamerbreed een bijzonder belangrijke thematiek, maar we moeten ook kamerbreed vaststellen dat er in Vlaanderen heel wat initiatieven worden genomen en dat het op een positieve manier evolueert, zij het dat er uiteraard nog werkpunten zijn. Duaal leren is opgestart. Als ik de lijst van opleidingen zie, zie ik niet alleen de wat vertrouwde namen van opleidingen en opleidingsvormen, maar zie ik vooral nog altijd bso-opleidingen, terwijl de uitdaging is duaal leren zo te profileren dat het gaat over het totaal van het onderwijs. Ik weet dat ik u daar niet van moet overtuigen, minister. De meesten hier in de commissie zullen het daarmee eens zijn. Maar het is en blijft belangrijk dat we duaal leren zo snel mogelijk uitrollen over ons totale secundair onderwijs en hoger onderwijs.

Wat betreft de sectoren die bezig zijn voor de bestaande werknemers en eventueel potentiële werknemers in hun sectoren: er zijn goede voorbeelden en er zullen

ongetwijfeld ook minder goede voorbeelden zijn, vandaar de vraag om dat zeker goed te monitoren en om eventueel sectoren die dreigen achter te blijven of vertraging op te lopen op het schema, te ondersteunen en hen te wijzen op de nood om tot actie over te gaan. Wij zullen het alleszins ook blijven opvolgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de begeleiding van arbeidsongeschikten
– 462 (2018-2019)**

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, de laatste maanden en jaren is er niets anders dan goed nieuws te rapen op de arbeidsmarkt, zo lijkt het toch, met een voortdurend dalende werkloosheidsgraad en een voortdurend dalend aantal niet-werkende werkzoekenden die bij de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) zijn ingeschreven. Toch zijn er een aantal groepen die niet profiteren van de positieve trends op de arbeidsmarkt. We kijken dan bijvoorbeeld naar de mensen die arbeidsongeschikt of langdurig ziek zijn. Er zijn in ons land 400.000 mensen die langdurig ziek of arbeidsongeschikt zijn. Die groep is ondertussen groter dan de werkzoekenden met een RVA-uitkering (Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening). Toch zit er nog altijd heel wat onbenut talent bij deze RIZIV-cliënten (Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering).

Arbeidsongeschiktheid hoeft ook geen professionele doodsteek te zijn. Competenties zijn divers en ruim inzetbaar. Dat hebben u, VDAB en het RIZIV ook al lang ingezien. Er is al een tijdje een samenwerking tussen VDAB, het RIZIV en andere actoren om mensen die langdurig ziek of arbeidsongeschikt zijn, weer naar een passende job te begeleiden. Studies wijzen bovendien uit dat het in de eerste plaats de zieke persoon zelf is die er veel belang bij heeft om weer actief te worden op de arbeidsmarkt. De sociale contacten, de zinvolle tijdsbesteding, een gevoel van zelfstandigheid en uiteraard de financiële inkomsten zijn belangrijke argumenten om weer actief te worden op de arbeidsmarkt na ziekte of arbeidsongeschiktheid. Maar uiteraard zijn begeleiding, opleiding en eventueel aangepast werk nodig om dat effectief te bewerkstelligen.

Het RIZIV en VDAB ondertekenden daarom begin 2017 een nieuw samenwerkingsakkoord, waarbij het VDAB-budget voor begeleiding van arbeidsongeschikten en/of langdurig zieken maar liefst verdrievoudigde van 6 naar 18 miljoen euro. Tegen 2020 wordt zelfs 20 miljoen euro uitgetrokken. Dat is een flink budget, en dat is ook terecht, als daar goede resultaten mee worden geboekt. En daar hapert het wat ons betreft toch nog altijd wat. Zo zien we slechts een verdubbeling van het aantal trajecten. Een verdubbeling klinkt goed, maar het budget is verdrievoudigd, en dus zouden we toch nog iets meer moeten kunnen verwachten. We zijn van 4508 trajecten in 2015 naar 8113 trajecten in 2017 gegaan. De cijfers voor 2018 heb ik nog niet, maar misschien hebt u die bij. Dat is ongeveer 2500 euro per traject.

– Daniëlle Vanwesenbeeck treedt als voorzitter op.

De effectiviteit van de trajecten is daarbij, wat ons betreft, veeleer teleurstellend. 6 maanden na de start van een opleidings- en begeleidingstraject is 15 procent aan de slag. 24 maanden na de start van een traject is nog steeds maar 31 procent uitgestroomd naar werk. In 2017 werden 2875 trajecten voor personen met een ziekte-uitkering beëindigd. De trajecten duurden gemiddeld 12 maanden. 1 jaar na de start van het traject was 23,6 procent aan het werk, 2 jaar na de start van

het traject was dat 31,5 procent. Een van de problemen die we zien, is dat er ook geen verbetering merkbaar is in de uitstroomcijfers. Ondanks de bijkomende middelen en ondanks de bijzonder krappe arbeidsmarkt die ondertussen is ontstaan, zijn de cijfers sinds 2015 niet verbeterd. Ze zijn integendeel zelfs ietsje verslechterd: in 2015 was de uitstroom naar werk met 31,8 procent iets hoger dan in 2017.

Als we naar de cijfers kijken, zien we een verschil tussen hoog- en laaggeschoolden. Hooggeschoolden halen na twee jaar begeleiding een uitstroomcijfer van 33,7 procent, bij lagergeschoolden is dat 28,7 procent – een beperkt verschil.

We stellen ons dus een aantal vragen bij de effectiviteit van de trajectbegeleiding voor deze groep versus de inzet van de middelen. Gezien de focus van VDAB op competenties en gezien de grote hoeveelheid aan openstaande vacatures, zouden we, ondanks de moeilijke context van de doelgroep, toch iets meer mogen verwachten. Uiteindelijk oordeelde de adviserende geneesheer bij elk van de betrokkenen dat ze klaar waren om terug op de arbeidsmarkt te komen. Wat ons betreft, dringen een evaluatie en eventuele bijsturingen zich op. Het effect van de trajecten lijkt te beperkt te zijn. Moeten ze intensiever zijn? Moeten ze langer duren? Zijn de adviezen – basistraject, opleidingstraject, welk opleidingstraject enzovoort – niet op maat van de persoon in kwestie? Dat zijn een aantal vragen die rijzen.

Minister, hoe ervaart u de resultaten van de trajecten? Elk jaar gebeurt er een evaluatie van de VDAB-trajecten en de samenwerking met het RIZIV. Welke bijsturingen werden al doorgevoerd en welke zullen nog plaatsvinden? Hoe kunnen de trajecten nog verbeterd worden? Volstaat het huidige aanbod ervan, gezien de beperkte doorstroom naar werk van de arbeidsongeschikten? Werden ze reeds geëvalueerd op hun effectiviteit?

Wat gebeurt er met de mensen die een traject volgen en niet of niet snel uitstromen naar werk? Dat is een grote groep die in een traject gaat, maar uiteindelijk niet of niet onmiddellijk uitstroomt naar werk. Worden die mensen aan hun lot overgelaten of is er voor hen een aangepaste begeleiding?

Zijn er gegevens over de duurtijd van de tewerkstelling van de uiteindelijk uitgestroomde groep? Vallen er veel van deze mensen terug in de werkloosheid? Hoe evalueren zij en/of hun werkgevers hun hertewerkstelling?

– Jos Lantmeeters treedt als voorzitter op.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Bothuyne, de uitstroomcijfers zijn vergelijkbaar met trajecten voor gelijkaardige groepen binnen het stelsel van de werkloosheid, wat ik ook heb geantwoord op uw schriftelijke vraag van 28 juni over dit onderwerp. Ik heb in het antwoord op die vraag ook benadrukt dat we daarbij niet uit het oog mogen verliezen dat het hier vaak gaat over mensen die dikwijls meer dan één jaar inactief zijn. Hoe langer iemand inactief is, hoe moeilijker het is om opnieuw aan het werk te gaan en hoe meer tijd een traject naar werk vraagt.

Daarnaast zien we een oververtegenwoordiging van personen met een psychische kwetsbaarheid en mensen met rugproblemen. Onderzoek toont aan dat deze groepen minder vlot weer aan het werk gaan. Hoe meer mensen uit die groep we proberen te begeleiden, hoe moeilijker. Een verdriedubbeling van de middelen betekent dan ook geen verdriedubbeling van het aantal trajecten.

Wanneer we al die factoren in overweging nemen, dan kunnen we deze uitstroomcijfers eerder als positief evalueren. De uitstroomcijfers verbeteren ook jaar na jaar.

Er zijn al een drietal bijsturingen gebeurd. De grootste vooruitgang is geboekt op het vlak van de communicatie tussen de werkzoekende, de bemiddelaar, het ziekenfonds en andere betrokken partners zoals de behandelende sector. We zijn ook afgestapt van de rigide opdeling van een traject in modules die elkaar chronologisch opvolgen in de tijd. De ziekenfondsen en het RIZIV zijn na discussie overeengekomen om een traject als een cyclisch proces te bekijken, waarbij zo snel mogelijk de stap naar de werkvloer wordt gezet. Werkpleklers leveren zo informatie op die oriënterend werkt voor een volgende actie. Elke actie is op zich een leermoment. Die switch was niet evident, want ze vergde een andere interpretatie en toepassing van de wet op de ziekteverzekering.

We verzamelen ook good practices die sensibiliserend werken door projecten te lanceren en te financieren waarbij een bedrijf de lead neemt. Het meest bekende is het project van bpost.

In de volgende periodes van het raamakkoord zien we vooral de nood aan een veilig platform om informatie uit te wisselen en op die manier de communicatie verder te faciliteren. Dit blijft een van de meest kritische succesfactoren. De basis voor dat platform is al gelegd, maar vandaag is dat platform niet toegankelijk voor niet-medici, die toegang is voorlopig onbespreekbaar. Nochtans zouden we hier een grote vooruitgang kunnen boeken. We proberen dan ook na te gaan hoe we hier een mouw aan kunnen passen. Ik heb vandaag echter nog niet het gevoel dat we daar dicht bij zijn.

Daarnaast gaan we onderzoeken op welke manier we voor een deel van de doelgroep uitzendwerk als opstap naar werk kunnen inschakelen. Een deel van de doelgroep kent namelijk een instabiel verloop van de aandoening, waardoor mensen bepaalde periodes minder en dan weer beter functioneren. Uitzendwerk kan dan een manier zijn om tijdens de 'betere' periodes te werken.

In 2016 was er een onderzoek van het Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving (HIVA) 'Activering uit arbeidsongeschiktheid: hoe de dubbele handicap overwonnen wordt. Maatschappelijke doelmatigheid in haar sociale en economische aspecten'. Op basis daarvan wordt nu gewerkt aan de multidisciplinaire aanpak en de communicatie met de medische sector. VDAB heeft intussen onder meer een structureel overleg uitgebouwd met de vertegenwoordigers van de adviserend artsen op Vlaams en provinciaal niveau.

We hebben ook extra middelen ingezet, waarmee we sinds 2016 ongeveer 10 miljoen euro extra investeren in de gespecialiseerde dienstverlening, waardoor wachtlijsten konden worden weggewerkt en extra opleidingscapaciteit werd gecreëerd.

Een ander element dat uit de studie naar voren kwam, was een administratieve vereenvoudiging door het opzetten van elektronische gegevensstromen. Daarnaast zal VDAB tegen eind 2019 zelf een nieuwe grondige evaluatie uitvoeren.

Wat het aanbod betreft, wil ik erop wijzen dat alle middelen van het raamakkoord effectief worden ingezet in functie van deze doelgroep. Dat gebeurt niet alleen via het versterken van de VDAB-diensten maar ook door een uitbreiding van het aanbod bij onze gespecialiseerde partners en het opzetten van andere projecten specifiek voor deze doelgroep, zoals het project bij bpost.

In de groep waar u naar verwijst, zien we een aantal subgroepen. U vraagt wat er gebeurt met de mensen die uit het traject vallen. Daarbij moet een onderscheid worden gemaakt tussen mensen die zelf beslissen om het traject stop te zetten, opnieuw in de inactiviteit komen en meestal opnieuw arbeidsongeschikt worden, en mensen die in de loop van het traject arbeidsgeschikt worden verklaard. Zij worden verder begeleid via de reguliere werking. Hun uitkering en statuut veranderen, maar hun vragen, noden en doelen veranderen niet.

De vraag is voor ons niet of iemand snel of niet snel uitstroomt. De mensen die bereid zijn om stappen te blijven zetten, worden begeleid zolang het nodig is. Er is niet in een maximum- of een minimumperiode voorzien voor die trajecten. Dat is een groot verschil met de werklozen. We streven altijd naar een begeleiding die de kortste weg is naar werk en bieden trajecten op maat, maar ook de kortste weg kan lang zijn. Zeker hoe groter je de groep maakt, hoe groter de kans is dat dat langer duurt.

De gegevens inzake de duurtijd zijn niet beschikbaar. Ik wil wel meegeven dat een aantal arbeidsongeschikten altijd de erkenning van arbeidsongeschiktheid zullen behouden, zelfs als zij aan het werk gaan. Dat zijn dan mensen die een uitkering zullen combineren met een inkomen. Zij die terugvallen op werkloosheid, zijn mensen die arbeidsgeschikt werden verklaard door de adviserende arts. Zoals ik al heb aangehaald, kunnen die dan wel rekenen op de reguliere werking die VDAB levert.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik dank u voor het uitgebreide antwoord. Ik denk dat dit een bijzonder belangrijk thema is, niet alleen voor nu, maar ook voor in de komende jaren. Die groep wordt heel groot in onze samenleving, en dat is een groep die dreigt te verdwijnen uit onze arbeidsmarkt. Daar zit blijkbaar toch nog heel veel potentieel. Dat is toch hetgeen de adviserende artsen zelf aangeven. Bij die artsen is ter zake nog een mentaliteitsverandering bezig, denk ik. In het verleden werd hun re-integratie op de arbeidsmarkt misschien niet als een logische optie beschouwd. Nu wordt dat veel meer dan vroeger een reële optie, en dat wordt het nog meer dankzij de samenwerking met VDAB. Hoe beter die verloopt, hoe meer 'good practices' er zijn, zoals u zelf aanhaalt, hoe meer mensen uit die RIZIV-doelgroep hopelijk instromen in een trajectbegeleiding.

Dat neemt niet weg dat we toch kritisch moeten zijn voor wat er gebeurt. U zegt dat de cijfers jaar na jaar verbeteren. Uit mijn cijfers bleek net het omgekeerde: ze bleven min of meer stabiel, of de uitstroom was zelfs iets minder in vergelijking met twee jaar terug. Ik hoop dus dat we echt wel streven naar een verbetering van die uitstroom. We moeten toch al een aantal lessen kunnen trekken. Die worden getrokken. U hebt een aantal voorbeelden gegeven van zaken die worden aangepast. Ik denk vooral aan de intensiteit van de begeleiding en de opvolging van de betrokkenen. U geeft het zelf aan: de psychische component is in dezen allicht nog belangrijker. Een intense opvolging en een intense begeleiding zijn dus nog belangrijker dan bij gewone werkzoekenden. Daar moet dus zeker in worden geïnvesteerd. Die investeringen zullen ook renderen, met een grotere uitstroom naar de arbeidsmarkt.

Ook werkgevers moeten bewust worden gemaakt van het potentieel van deze doelgroep. Ik ken de projecten bij bpost, maar daarnaast zijn er misschien nog projecten om werkgevers te stimuleren om ook voor deze doelgroep open te staan. Wordt er in dezen samengewerkt met werkgeversorganisaties? Dat kan immers ook nuttig zijn om de argwaan die er is, wat weg te nemen.

Het lijkt me dat voor die betrokkenen met een RIZIV-uitkering die niet aan het werk geraken of aan de start van zo'n traject staan, vooral de zekerheid van een terugkeer naar hun situatie, het zeker zijn van een inkomen bijzonder belangrijk is. Ik denk dat dat ook een element moet zijn in de communicatie ten overstaan van werkgevers, dat mensen die op die manier aan de slag worden geholpen, eventueel via uitzendarbeid, als het echt niet gaat kunnen terugkeren naar een uitkeringssituatie. Het lijkt me belangrijk dat mee te nemen in de communicatie ten overstaan van zowel de betrokken mensen met een uitkering als de werkgevers.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Eerst en vooral dank aan collega Bothuyne om dit thema op onze agenda te plaatsen. Het is een belangrijk thema, zoals hij zelf heeft aangegeven. Ook in zijn vraag staat het cijfer juist: 400.000 mensen, dat is een fameus potentieel aan inactieven, nog veel indrukwekkender dan het aantal mensen die werkloos zijn of een leefloon hebben. Dat zijn ook vaak mensen waar echt veel potentieel in zit.

Ik juich de samenwerking die op Vlaams niveau is opgezet met het RIZIV enorm toe. Ik treed de minister ook bij in zijn antwoord dat die samenwerking wel degelijk haar vruchten afwerpt. Het is echter een moeizame samenwerking, gelet op de persoonlijke situatie van veel mensen, want het is geen evidentie om die mensen mee te gaan integreren, maar ook gelet op het kader van vrijblijvendheid. We hebben toch wel nood aan een minder vrijblijvend kader waarin men mensen die langdurig ziek zijn, naar de arbeidsmarkt gaat toeleiden.

Ik hoop dat dat ook de komende maanden in de campagne voorwerp van debat zal zijn. Dan heb ik het over het al dan niet verplichten van een re-integratietraject. Dan heb ik het over het responsabiliseren van artsen, over mogelijke datamining inzake voorschrijfgedrag. Dan heb ik het ook over de vraag hoe we de problematiek van het draaideureffect inzake de werkhervatting zullen oplossen. Dan heb ik het ook over de verantwoordelijkheid van werkgevers zelf.

Heel dat debat dat we hier aan het voeren zijn, moeten we dus toch binnen een 'bigger picture' van minder vrijblijvendheid en een duidelijker kader gaan zien. Dan zal de pionierssamenwerking met het RIZIV die in dezen door de minister is opgezet, echt haar vruchten afwerpen, en zullen we een grote reserve aan mensen die vandaag inactief zijn, echt naar jobs kunnen toeleiden. Daar zullen we niet alleen hen mee helpen, maar ook onze werkgevers, onze economie en onze sociale zekerheid.

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp.a): Collega Bothuyne zet hier inderdaad een heel belangrijk thema op de agenda, want we worden op onze arbeidsmarkt geconfronteerd met die groeiende groep van arbeidsongeschikten. Die groep is groter aan het worden dan die van de 'klassieke' werkzoekenden.

Nu, ik denk dat we moeten werk maken van het krijgen van een goed beeld van het profiel en het statuut van die personen, alvorens eigenlijk gewoon het format van de klassieke begeleiding van de werkzoekende te gaan toepassen op die arbeidsongeschiktheid. Dat mogen we echt niet doen.

En ook de klassieke visie over activering moeten we echt wel verfijnen. Ik hoorde net in het antwoord, waarin het ging over de begeleidingstrajecten, dat de focus vooral ligt op wat de mogelijke nieuwe jobs zijn waarin die arbeidsongeschikten kunnen stappen. Er is iets wat ik niet gehoord heb, en daarover heb ik een informatieve vraag: arbeidsongeschikten vallen uit – ook een derde van die groep om psychische redenen – maar zij vallen dan per definitie niet weg van hun initiële werkgever. De vraag is dan: zijn er ook trajecten die gericht zijn op het herintegreren of het misschien zelfs heroriënteren bij de initiële werkgever?

Want het probleem vandaag in ons systeem – en dat verdient ook wel een grondige hervorming, vind ik – is dat wanneer je ziek valt, je daardoor veel gemakkelijker ontslagen wordt. Je krijgt daar dus bovenop nog een bijkomend probleem. En je bent dan nog extra kwetsbaar op die arbeidsmarkt. Dus naast het belang van preventief werken –het responsabiliseren van de werkgevers op het vlak van preventie, zoals collega Ronse ook aanstipt – denk ik dat er toch ook een potentieel is van herintegratie bij de vroegere werkgever. Dit in de plaats van de boodschap –

onbedoeld – te lanceren dat je afgeschreven bent bij je initiële werkgever, maar dat we iets anders gaan zoeken.

De voorzitter: Mevrouw Vanwesenbeeck heeft het woord.

Daniëlle Vanwesenbeeck (Open Vld): Ik denk dat collega Bothuyne al veel lof heeft gekregen, en u gaat van mij ook nog een bloemetje krijgen. U onderstreept terecht dat studies uitwijzen dat in de eerste plaats de zieke persoon zelf veel belang heeft bij het gedeeltelijk kunnen hervatten van zijn of haar arbeidsactiviteiten. Maar eerlijk gezegd, collega, vind ik – en nu komt de pot bij de bloem – dat u vrij streng bent over die doorstroomcijfers.

En u gaat er misschien van schrikken dat ik daar als werkgever zo over spreek, maar ik vind ook dat we dat niet allemaal op dezelfde hoop mogen gooien. Werklozen zijn geen langdurig zieken. Het is al gezegd dat dat een heel moeilijke, heterogene groep is. Er zijn mensen met een psychische problematiek, en ongeveer een derde heeft een locomotorische problematiek in combinatie met laaggeschooldheid. Een voorbeeld daarvan is de metselaar die vanaf zijn 16 jaar buiten in ruwe omstandigheden zit te werken, en die op zijn vijftigste rugproblemen krijgt. Dat zijn mensen die je opnieuw moet opleiden. Die moeten stages volgen om ze te laten re-integreren. Je moet het maar meemaken op je vijftigste. Ik vind dus dat enige mildheid hier wel aan de dag gelegd mag worden. En dan heb ik het nog niet over de zwaar zieken die opnieuw geïntegreerd moeten worden, zoals kankerpatiënten. Dat zijn mensen die soms de dood in de ogen gekeken hebben. Het zijn dus geen doorsnee werkzoekenden.

Als je dat in het achterhoofd houdt, dan vind ik dat die 31 procent eigenlijk nog wel meevalt, in alle eerlijkheid. Kan het beter? Het kan altijd beter. Minister, u weet ook dat als u 70 procent haalt, u de vraag krijgt: waarom is het geen 80 procent? Dat is onze job natuurlijk, maar ik vind dat hier toch wat mildheid aan de dag mag worden gelegd.

Het was maandag op de nieuwjaarsreceptie ook een vraag van het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka): we moeten ons niet alleen focussen op die werkzoekenden, we moeten ook focussen op die inactieven. En het goede nieuws is dat ik hoor dat daar toch wel inspanningen worden gedaan. Nu, bij een re-integratieproblematiek heb je eigenlijk verschillende spelers die daarbij betrokken zijn, zowel federaal als regionaal. Er zijn de bedrijfskundige diensten, de adviserende geneesheren, VDAB en het RIZIV. En het is natuurlijk het RIZIV dat belang bij heeft bij een positieve re-integratie: minder zieken betekent natuurlijk ook minder uitkeringen.

Daar is al een samenwerking, maar ik hoor dat die wel moeizaam is. Mijn vraag aan u is: zijn er geen andere manieren om die samenwerking mee te ondersteunen? Ik denk daarbij bijvoorbeeld aan een social impact bond, een soort van publiek-private samenwerking. Kan dat een mogelijk bruikbaar instrument zijn om op de lange termijn zulke maatschappelijke uitdagingen aan te gaan, en zelfs verder op te lossen?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Ook namens de Groenfractie wil ik de heer Bothuyne bedanken om dit belangrijk thema weer op de agenda te zetten. Maar even serieus: minister, het is goed dat u aanhaalt dat er volop wordt geïnvesteerd in die individuele, op maat afgestelde trajecten. Want zoals collega Vanwesenbeeck terecht aanhaalt, zijn dit zeer veel verschillende profielen. Het is een heel heterogene groep, en je hebt dat nodig om die mensen voor een stuk terug te begeleiden naar de arbeidsmarkt, daar waar dat mogelijk is.

Maar ik wil toch nog een opmerking of bedenking meegeven, die voor een stuk aansluit bij wat collega Kherbache heeft gezegd. Het is goed om mensen te re-integreren en daarin te investeren. Maar tegelijkertijd is het voor die mensen die, voor een stuk vanwege hun werksituatie zijn uitgevallen, belangrijk om niet alleen te kijken naar de re-integratie bij hun huidige werkgever, maar ook naar die werkplek: wat waren de argumenten of de redenen waarom die persoon uitgevallen is? En daar zouden we ook de werkgevers moeten bij betrekken, om ervoor te zorgen dat dat erop wordt aangepast. Want het heeft natuurlijk geen zin om persoon X, die op een bepaalde job uitvalt, te re-integreren naar een andere job, terwijl die oorspronkelijke job nog altijd een valkuil kan zijn voor andere mensen die daarvoor worden aangetrokken. In die zin denk ik dus dat we ook daar veel meer aandacht voor moeten hebben, zodat je tegelijkertijd mensen re-integreert, maar ook minder werkplekken hebt die eventueel mensen vatbaar maken om uit onze arbeidsmarkt uit te stromen.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Sonja Claes (CD&V): Ik was eerst niet van plan om tussen te komen, maar ik heb toch nog twee vragen over wat mij fascineert in heel deze vraagstelling, minister. We hebben een verdrievoudiging van het budget, en toch zien we dat niet terugkomen in het aantal resultaten. Wat is daar eigenlijk de trigger?

En twee, is er een verschil tussen de inzet van VDAB en die van derden? Er zijn derden gespecialiseerd in het op maat aanbieden van trajecten. Is hun aanpak succesvoller dan de algemene aanpak van VDAB? Of zijn er daarover geen gegevens?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mevrouw Claes, ik heb eigenlijk al een antwoord gegeven over de verdrievoudiging van het budget en de verdubbeling van het aantal trajecten. Het heeft te maken met het feit dat de begeleiding moeilijker wordt en langer duurt wanneer de groep van mensen die je meeneemt, groter wordt. Dat lijkt mij vanzelfsprekend. Ik zal daar meteen wat dieper op ingaan.

Ik heb die cijfers in verband met het verschil in uitstroomresultaten tussen VDAB en derden niet mee. Het is sowieso moeilijk om te meten, omdat er gewoonlijk, zelfs bij die derden, een nog meer specifieke afbakening is van wie wat doet. Je kunt die vergelijking dus niet zomaar maken. Ik wil het wel nakijken. Misschien kan ik er wat dieper op ingaan indien u de vraag schriftelijk stelt.

Ik ben verder heel blij met jullie reacties. Mevrouw Vanwesenbeeck, ik ben het met u eens en het staat ook zo in de vraagstelling: het gaat over arbeidsongeschikten. Dat mogen we niet vergeten. En zo kom ik bij wat collega Kherbache heeft gezegd: je kunt er geen profiel van maken. Het is maatwerk. Het verschilt zó van individu tot individu dat je hier moeilijk kunt zeggen: grosso modo gaat het daarover. De problematiek is zó verschillend. Dat blijkt ook zeer sterk uit de voorbeelden die collega Vanwesenbeeck heeft aangehaald. Ik ben het ook eens met de zaken die er in dat verband verder gezegd zijn.

Vooraleer ik daar wat dieper op inga, wil ik graag een aantal bijkomende factoren aanhalen. Een, die arbeidsongeschikten werken daaraan mee op vrijwillige basis. Twee, bedrijven ervaren het heel vaak als een risico om zulke mensen aan te werven. Men ziet het als een beperking. Spijtig genoeg ziet men nog te weinig de mogelijkheden die er daarin zijn.

Mijnheer Bothuyne, er zijn gesprekken lopende met de werkgevers en werkgeversorganisaties. Die zijn nog niet afgerond. Er is echt nog wel wat werk aan de winkel. De aspecten die collega's Annouri en Kherbache aanhaalden, zijn daarbij belangrijke elementen. Een van de zaken die vandaag al kunnen, maar waarbij het initiatief dan wel van de werkgever zelf moet komen, is dat, zowel voor een werkplaats waar iemand is

uitgestroomd wegens arbeidsongeschiktheid als voor iemand die misschien kan worden geheroriënteerd binnen het bedrijf, men een beroep kan doen op gespecialiseerde trajectbegeleiding (GTB). Dat kan vandaag al, maar misschien is dat nog te weinig geweten en wordt het nog te weinig gebruikt. Dat element kunnen we zeker meenemen in die lopende contacten met werkgevers en werkgeversorganisaties. En misschien kunnen we die 'social impact bond' inzetten op dat element. Dat moeten we bekijken.

De grootste problematiek is niet dat we geld of initiatieven nodig hebben. De grootste problematiek zit wel in: ten eerste, dat vrijwillige karakter; ten tweede, de onwetendheid bij de werkgevers; ten derde, het feit dat de behandelende sector er nog niet altijd van overtuigd is dat het werk een positief effect heeft op die mensen; en ten vierde, dat er een groot tekort is aan adviserende artsen, waardoor het activeren niet op volle toeren kan draaien. Een aantal ziekenfondsen lossen dat op door paramedisch personeel aan te stellen en op die manier toch nog naar een oplossing te zoeken.

Ik ben het met jullie eens. Er was een leuke wisselwerking van reacties in de commissie. We moeten de problematiek heel duidelijk verder opvolgen. Er worden goede initiatieven genomen. We zouden inderdaad nog wat extra zaken kunnen ondernemen richting werkgevers, maar die gesprekken zijn lopende. Het is een 'ongoing process'. We moeten effectief leren uit het verleden, zodat we verdere stappen kunnen zetten.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik dank u voor de bijkomende antwoorden. Collega's, ik dank u voor alle bloemetjes. *(Opmerkingen van minister Philippe Muyters)*

En potten. *(Gelach. Opmerkingen)*

Ik ga nog even in op die pot: het was inderdaad geen heel hard exemplaar. De langdurig zieken en arbeidsongeschikten zijn uiteraard niet zomaar een-op-een te vergelijken met de reguliere werkzoekenden. Anderzijds gaan adviserend artsen ook wel niet lichtzinnig om met het geven van groen licht om opnieuw de arbeidsmarkt te betreden. Minister, u gaf het zelf aan: de betrokkenen stappen vrijwillig en dus gemotiveerd in zo'n traject in. Ik geloof dus wel in het potentieel van die groep.

Ik ben blij dat u de begeleiding bij VDAB verder bijstuurt. Er komt eind dit jaar een evaluatie van het hele systeem, dus op dat moment kunnen we hierover misschien opnieuw in de commissie van gedachten wisselen, tenminste als we opnieuw deel mogen uitmaken van deze commissie.

Ook niet onbelangrijk is de samenwerking met de werkgevers. Een groot werkpunt is vooral de werkgevers ervan te overtuigen kansen te geven aan deze groep. Ik ben blij dat die gesprekken lopen en hoop dat die snel tot resultaten zullen leiden. Wordt vervolgd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Daniëlle Vanwesenbeeck aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de resultaten van de inspecties in het kader van de kmo-portefeuille – 415 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: Mevrouw Vanwesenbeeck heeft het woord.

Daniëlle Vanwesenbeeck (Open Vld): Met de kmo-portefeuille wil de Vlaamse overheid ondernemers ondersteunen in de verdere professionalisering van hun

activiteiten door in een financiële tegemoetkoming te voorzien voor opleidingen of voor het inkopen van adviesdiensten. Er wordt daarvan gretig gebruikgemaakt.

Ook het budget is gestegen. In 2017 werd voor 52,6 miljoen euro aan steun toegekend voor ongeveer 130.000 projecten. Voor 2018 werd een budget van 53 miljoen euro toegekend. Voor 2019 raamt u het benodigd budget al op 60 miljoen euro. Dat toont voor een stuk het succes van de kmo-portefeuille aan.

Er is ook berichtgeving geweest over mogelijk oneigenlijk gebruik van de kmo-portefeuille bij enkele dienstverleners. U bent dat dan verder gaan onderzoeken bij die dienstverleners, en er zijn 73 dossiers geselecteerd voor diepgaande inspectie.

In een recent schriftelijk antwoord gaf u aan dat voor 43 dossiers een inbreuk werd vastgesteld, omdat de opleiding niet past in de bedrijfsactiviteiten van de onderneming. U kon echter nog geen details geven over de terug te vorderen bedragen en de verdere gevolgen van de inspectieresultaten.

Welk gevolg zal er gegeven worden aan de conclusies van de uitgevoerde inspecties? Zijn er gronden voor terugvordering van steun en zo ja, over hoeveel dossiers en welke bedragen gaat het? Graag een overzicht per dienstverlener, als dat kan.

Zijn er nog andere inspecties lopende met betrekking tot mogelijk oneigenlijk gebruik? Over hoeveel dossiers en bedragen gaat het? Over hoeveel dienstverleners gaat het?

We hebben vernomen dat al een eerste versie van het automatisch fraudedetectiesysteem werd opgeleverd en wordt getest. Wanneer zal dat ingezet worden?

Het systeem zal ook een frauderisicoscore opleveren. Hoe zullen de controles op basis hiervan georganiseerd worden?

En ten slotte, zal het systeem gevallen van oneigenlijk gebruik, zoals voormeld beschreven, kunnen detecteren?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Collega Vanwesenbeeck, ik ga de cijfers en zo niet herhalen, want u hebt ze heel juist geciteerd, de 73 dossiers, de 43 steundossiers waar er inbreuken zijn.

Als ik het dan heb over die 43 steundossiers waar inbreuken zijn vastgesteld, kan ik u natuurlijk zeggen dat als het vastgesteld zal worden dat die steun onterecht is toegekend, wij uiteraard die subsidie gaan terugvorderen. Deze procedures zijn daar lopende. Ik kan daar nu nog geen verklaringen over afleggen totdat die procedure volledig is afgerond. Het is nog niet genoeg dat wij die steun terugvragen, want die steunverkrijgers hebben dan natuurlijk nog de mogelijkheid om op allerlei manieren in beroep te gaan. Je hebt het willig en oneigenlijk beroep bij de bevoegde administratie. Ze kunnen daarna een hiërarchisch beroep doen bij mij. Er kan ook nog een juridisch beroep op volgen. Dat zijn dus de rechtsmiddelen die daar zijn.

Ik heb natuurlijk wel de administratie effectief gevraagd om het aantal controles op de kmo-portefeuille op te drijven. Ik heb begrepen dat er momenteel een twintigtal controles lopende zijn bij zowel dienstverleners als bij dienstverkrijgers. Over welke bedragen het gaat wordt niet systematisch bijgehouden. Maar de gegevens worden na de rapportering van de inspectiediensten wel samengebracht. Ook is er één controle opgestart bij een auditbureau dat instaat voor de screening van dienstverleners in het kader van de registratie van dienstverleners bij de kmo-portefeuille.

Op uw derde vraag kan ik zeggen – en ik denk dat ik daar toch al op een schriftelijke vraag het een en ander rond gezegd heb – dat de eerste versie van dat fraude-detectiesysteem effectief in gebruik genomen is. U zei het zelf ook al. Het is de

bedoeling dat we dat systeem dit jaar verder verfijnen op basis van de eerste resultaten.

Concreet zal de administratie elke maand een lijst trekken met alle projecten die in de afgelopen maand werden ingediend bij de kmo-portefeuille. Het systeem zal voor deze projecten een frauderisicoscore berekenen.

De volgende stap is een analyse van de projecten met een hoge frauderisicoscore door een dossierbehandelaar. Op basis van de indicatoren die verwerkt zijn in het geautomatiseerd proces wordt dan nagekeken waarom die projecten een hogere frauderisicoscore hebben gekregen.

De bedoeling van die data-analyse is dubbel. Langs de ene kant kan de output van deze data-analyse gebruikt worden om de indicatoren en de gewichten te verfijnen. Het is eigenlijk een zelflerend systeem. Anderzijds, de projecten die dan na de manuele data-analyse nog steeds een vermoeden van oneigenlijk gebruik hebben, kunnen dan naar de inspectiedienst gaan en diepgaander gecontroleerd worden.

Belangrijk is om op te merken dat het fraudedetectiesysteem een hulpmiddel is voor de administratie. Het vervangt dus zeker niet de eigen inschatting van de administratie over dienstverleners of dienstverkrijgers, maar dient als ondersteuning en aanvulling op de eigen inschatting, of bijvoorbeeld op klachten die binnenkomen van hier of daar.

Het fraudedetectiesysteem kan enkel analyses doen op basis van de beschikbare data. Aangezien er geen gestructureerde data bestaan over de eigenlijke activiteiten van een dienstverlener, is het ook niet mogelijk om alle types van mogelijk oneigenlijk gebruik te detecteren via die tool. Ik denk dat we daar dezelfde bekommernis hebben. Het is zoeken naar een evenwicht. We hebben de percentages ooit eens naar voren gebracht. Het gaat over een kleine hoeveelheid mogelijke fraudeurs tegenover een heel pak bedrijven die dat te goeder trouw doen. We moeten oppassen dat we de administratieve last niet verhogen voor al degenen die te goeder trouw zijn om de laatste procentjes of deeltjes van procenten weg te nemen. En ik denk dus dat we die bekommernis delen en dat dit dus een goede tool is om zonder administratieve verzwaring toch weer meer kans te hebben om de fraude op te sporen.

Het verstrekken van de diensten moet ook op een professionele en kwalitatieve manier gebeuren. Ik denk dat we uiteraard altijd verregaande controles blijvend zullen moeten doen. Maar ik denk dat we op deze manier tegemoetkomen aan het evenwicht dat we beiden zoeken.

De voorzitter: Mevrouw Vanwesenbeeck heeft het woord.

Daniëlle Vanwesenbeeck (Open Vld): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Het is inderdaad altijd de vraag hoe we dat evenwicht gaan bewaren. Want er is natuurlijk ook de vraag vanuit de ondernemerswereld naar die administratieve vereenvoudiging. Dus alle begrip daarvoor.

Ik denk dat we ook een onderscheid moeten maken tussen oneigenlijk gebruik en ongewenst gebruik. Bij het oneigenlijk gebruik is er effectief een overtreding van de regelgeving, er is een echte wil tot frauderen, denk ik. Ik heb uw manier van werken ook gehoord, en ik denk dat het goed is om daar controles uit te voeren zonder daarbij de bedrijven die het goed bedoelen, op te zadelen met een administratieve last.

Ik zou het ook wel eens willen hebben over het ongewenst gebruik. Ik heb immers een aantal beschrijvingen gezien van activiteiten waarvan ik persoonlijk vind dat we ons de vraag moeten stellen of het aan de overheid is om deze te subsidiëren. Ik heb het bijvoorbeeld over hypnosetherapieën enzoverder.

U hebt ooit in een commissievergadering gezegd dat het niet aan u is als minister om te zeggen wat goed is voor een bedrijf en wat minder goed is. Ik begrijp dat voor een stuk wel. Er zijn bijvoorbeeld ondernemers die wandelvergaderingen houden en tot de conclusie komen dat dat leidt tot een efficiëntere manier van vergaderen. Dan kan je zeggen dat dat goed is voor hun business.

Maar als je hypnosetherapieën en dergelijke moet gaan subsidiëren, stel ik mij daar toch vragen bij. Ik heb nog enkele voorbeelden zoals Indische, alternatieve therapieën.

Minister, hoe kijkt u daarnaar? Vindt u werkelijk dat dergelijke activiteiten bijdragen tot versterking, groei of transformatie van de Vlaamse economie? Ik vind persoonlijk dat we daar met een iets meer kritische blik naar moeten kijken, zonder die administratieve lasten te verzwaren.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik pik op dit laatste element van mevrouw Vanwesenbeeck in. Ik heb de indruk dat er verwarring is met de problematiek die zich heeft afgespeeld bij de verloven in het kader van betaald educatief verlof. Maar wat de kmo-portefeuille betreft: die is onderworpen aan vrij strenge criteria wat die opleidingen betreft en wat daarvoor in aanmerking komt. Ik heb er vrij veel vertrouwen in dat wat ondernemers inzetten op de kmo-portefeuille, nuttige zaken zijn.

Bovendien is het zo dat de ondernemer co-financiert. Hij krijgt geen 100 procent financiering van de overheid. Neen, hij investeert in de uitgave waarvoor de kmo-portefeuille dient. Als een ondernemer ergens in investeert, moet de politiek dat altijd beschouwen als een verantwoorde en verstandige investering. Ik ben nogal voor de vrijheid van ondernemen. De keuze van de ondernemer respecteer ik, uiteraard binnen de duidelijke criteria die in de kmo-portefeuille staan.

Hypnosetherapie zou hier misschien wel nuttig zijn om de oppositie te sturen. We kunnen dat misschien eens uittesten. *(Opmerkingen van Robrecht Bothuyne)*

Of om collega Bothuyne eens te hypnotiseren. *(Gelach)*

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): De vraag van collega Vanwesenbeeck is zeer interessant. In dit dossier heb ik de bal mee aan het rollen gebracht door met een aantal gerichte vragen eens te kijken waar het geld van de Vlaamse belastingbetaler naartoe gaat. We delen de bekommernissen dat een deel van de kmo-portefeuilles ging naar bedrijfsleiders die de files wilden ontwijken en daarom helikopterlessen gingen volgen, tot en met konijnenfluisteraars en dergelijke meer. Het heeft niet zoveel moeite gekost om daarop uit te komen. Tegen die personen is een procedure opgestart.

Het gaat ook niet over kleine bedragen. Alleen voor de helikopterpiloten ging het al over 300.000 euro. Het is dus goed dat we hier werk van maken.

We zijn het ook eens over het feit dat de hervorming van de kmo-portefeuille een goede hervorming is, met minder administratieve lasten zodat het systeem kan werken. Daar staat natuurlijk tegenover dat je achteraf wel meer controles moet doen om ervoor te zorgen dat er geen wantoestanden zijn. Ik ben blij dat de minister daar nu werk van maakt. We zullen dat in het parlement verder opvolgen. Het is onze taak om te zien of er significant meer controles zijn.

Men moet ook een aantal steekproeven doen of er nog van die wantoestanden kunnen worden gedetecteerd. Het feit dat we deze bal aan het rollen hebben gebracht, heeft er in ieder geval voor gezorgd dat in de sector de waakzaamheid veel hoger is en dat een aantal leveranciers van kmo-portefeuillediensten er niet meer

de kantjes van durven aflopen of opdrachten lanceren die eigenlijk helemaal niet door belastinggeld moeten worden gefinancierd. Ik ben blij dat het aantal controles verhoogd is. We zullen dat verder opvolgen.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Collega Vanwesenbeeck, zoals collega Ronse heeft aangehaald, blijft voor mij een belangrijk aspect dat het bedrijf nog altijd 60 of 70 procent van de bijdrage zelf betaalt. Dat is een groot verschil met de kmo-portefeuille in het verleden waar het gros werd betaald door de overheid. Vandaag is dat niet zo. 70 procent van een opleiding betalen, is nog altijd een belangrijke bijdrage.

Een tweede punt is voor mij belangrijk, namelijk wat wij hebben gedaan bij de controles en wat de inspectie vandaag doet. Uiteindelijk staat er in de wetgeving dat het moet bijdragen tot het huidige of toekomstige bedrijfsfunctioneren van de steunverkkrijgende onderneming. Laat me nu even duidelijk zeggen dat zelfs hypnose misschien voor bepaalde beroepen een essentieel onderdeel kan zijn, dat een konijnenfluisteraar in bepaalde beroepen ook nog nuttig kan zijn, net zoals de helikopterpilootopleiding nuttig kan zijn om bijvoorbeeld mensen naar een boorplatform te brengen. Maar dat moet wel bewezen worden. Dat is ook gebleken. Er zijn 73 opleidingen gegeven door drie bureaus waarover vragen werden gesteld. Bij diepgaander onderzoek werd er van 43 gezegd dat ze niet in orde bleken te zijn met de filosofie om het bedrijfsfunctioneren in de toekomst te verbeteren.

Ik denk dat dit een goede manier van werken is en blijft. Moet ik gaan zeggen wat er kan en wat niet kan? Misschien geloven u en ik niet in een therapie met hypnose, maar ik weet dat in een aantal praktijken hypnose echt gebruikt wordt voor een psychologische benadering of iets dergelijks. Dat automatisch uitsluiten, zou een verkeerd gegeven zijn. Maar het voor alles aftrekbaar maken, is ook niet juist.

Dat is een moeilijk evenwicht. Ik ben het zeker eens met collega Van Rompuy dat we meer controles moeten doen. Ik heb dat in het begin van mijn antwoord gezegd. Dat is de weg die wij volgen.

We hopen dat we met dat systeem van automatisch volgen en maandelijks rapporten trekken, zien waar er – zeker inzake fraude – elementen zijn. Als we ergens plots een boom zien of te veel aanvragen door een of andere firma, kunnen we ons vragen gaan stellen. Die moeten we eruit halen.

Ik herinner me de percentages niet meer, ik dacht onder de nul. Jullie hebben dat ook gezegd, het systeem is op een positieve manier veranderd. We zien dat in de hoeveelheid aanvragen door bedrijven. Laat ons het systeem houden zoals het is, uiteraard met meer controle.

Daniëlle Vanwesenbeeck (Open Vld): Eerst een reactie op de minister en de heer Ronse.

Het is niet omdat de overheid de helft mee subsidieert dat het een goede oplossing is. U moet maar eens met boekhouders gaan praten. Er zijn ondernemers die 100 procent investeringen doen die niets te maken hebben met hun business. Ze kopen bijvoorbeeld fitnessstoestellen aan en betalen dat 100 procent, hoewel dat eigenlijk niets te maken heeft met hun business. Dat zijn truken van de voor. Ik zeg niet dat alle ondernemers dat doen, het zijn uitzonderlijke gevallen.

Dat de overheid een groot aandeel subsidieert en de ondernemer zelf ook investeert, wil niet zeggen dat de opleiding van de kmo-portefeuille ten goede komt van het bedrijf zelf.

Minister, ik volg u wel. Dat is beter, die kmo-portefeuille. Ik heb daar zelf in het verleden gebruik van gemaakt. Dat was een heel gedoe om daar toegang toe te krijgen enzovoort. Dat is nu veel gemakkelijker. Dat wil niet zeggen dat we ons niet meer moeten focussen op een aantal problematische dossiers. Die controle is en blijft belangrijk.

Ik citeer een dienstverlener. De website promoot een Indische bodyscan: "(...) is de ultieme methode om een Ayurvedische body mind diagnose te stellen van een persoon." Tja, die bodyscan zal dan misschien beter zijn voor het bedrijf, maar ik heb daar vragen bij. Mijn statement is dat we moeten kijken naar wat de kmo-portefeuille doet, wat eigenlijk de return is. Er moet een grondige evaluatie komen.

Ik ben het met u eens, want u gaat natuurlijk zeggen dat het gros zeker ten goede komt van de kmo's. Het is eigenlijk een stimulans. Bedrijfsleiders zijn over het algemeen vrij conservatief. Die kmo-portefeuille maakt net dat er meer opleidingen worden gevolgd. Op zich is dat goed. Misschien spreken we hier over 5 of 10 procent waar dat niet het geval is. We blijven wel bezig met overheidsgeld! Ik stuur aan op een grondige evaluatie. Wat is de return van de kmo-portefeuille naar de economie?

Minister Philippe Muyters: Mevrouw Vanwesenbeeck, ik moet wel reageren op uw uitspraken over de aankoop van fitnessstoestellen door een bedrijf, dat een bedrijf dat 100 procent betaalt en dat u daar vragen bij hebt. Die indruk gaf u. Ik stimuleer natuurlijk – zonder subsidies te geven – dat bedrijven dat doen en dat de werknemers tijdens de middagpauze aan sport kunnen doen. Dat komt zonder twijfel de werknemers en dus ook het bedrijf ten goede. Daar mag geen misverstand over bestaan. Dat vinden we goed.

Daniëlle Vanwesenbeeck (Open Vld): Die zag ik natuurlijk wel aankomen. *(Gelach)*

Dat is ook zo: een gezonde geest in een gezond lichaam. Maar ik denk, minister, dat het beter is om dat soort dingen meer te stimuleren dan bijvoorbeeld zo'n ayurvedische toestand. Ik denk dat het ene meer effect heeft dan het andere. Daarmee is mijn punt zeker en vast gemaakt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Peter Van Rompuy aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het EU-screeningsmechanisme bij investeringen in strategische sectoren door landen van buiten de EU

– 433 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Ik heb dit thema tot nu toe vooral met de minister-president besproken. Nu ligt de vraag bij u.

In het algemeen is Vlaanderen een van de grote winnaars van een open economie. Een op de zeven jobs in Vlaanderen is verbonden met de export. Maar de laatste jaren beseffen we dat we waakzaam moeten zijn tegenover een aantal spelers, zoals de Chinese staatsbedrijven die het niet zo nauw nemen met de spelregels of toch niet werken op een level playing field. Daarom is in heel het Westen, zowel in Europa als in de Verenigde Staten, toch een tendens om wat meer controle te hebben over onze kritische economische infrastructuur. Dat debat hebben we hier in Vlaanderen al enkele keren gevoerd.

Er zijn in het laatste jaar twee wetgevende maatregelen genomen op dat vlak. In ons Bestuursdecreet hebben we de mogelijkheid gecreëerd dat de Vlaamse Regering kan beslissen om een overname van de voor onze economie kritische infrastructuur die ook in handen is van lokale of Vlaamse overheden, desnoods nietig te verklaren als zij indruist tegen de nationale veiligheid of onze economische belangen.

In het verlengde daarvan heeft de EU een beslissing genomen. Ik weet niet exact in welk stadium die nu juist zit. De EU wil een screeningssysteem op poten zetten waarmee we eigenlijk op voorhand een inschatting kunnen maken van de spelers waar we mee te maken krijgen als er overnamepogingen zijn van belangrijke economische infrastructuur.

Als ik die twee samenleg, is mijn vraag hoe we daarmee omgaan. Hoe kijkt u naar het nieuwe Europese instrument? Zullen wij proberen om gebruik te maken van de mogelijkheden die dit biedt? Hoe zien we dat ten aanzien van de maatregelen die we zelf al hebben genomen vlak voor de jaarwisseling in het Vlaams Bestuursdecreet?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Van Rompuy, u zegt het zelf. Het gaat in eerste instantie over het aantrekken van buitenlandse investeringen. Dat is een bevoegdheid van minister-president Bourgeois. Ik wil wel een begin van een antwoord geven op de door u gestelde vragen, al zal het eerder beperkt zijn.

De Vlaamse Regering steunt het EU-screeningsmechanisme. Het is voor ons een belangrijk onderdeel van een coherent kader voor de bescherming van strategische belangen.

Ik denk dat u ook weet dat de scope van het EU-screeningsmechanisme beperkt blijft tot nationale veiligheid en openbare orde. Dat is op zich ook niet slecht, want daardoor blijft een algemene openheid ten aanzien van investeringen overeind. Voor een open economie als Vlaanderen moet dat toch een belangrijk element kunnen blijven.

Lidstaten blijven vrij om al dan niet te opteren voor een eigen screeningsmechanisme.

In het recent aangepaste Bestuursdecreet werd een mechanisme ingevoerd waarmee de Vlaamse Regering haar strategische belangen kan vrijwaren in de gevallen dat buitenlandse rechtspersonen of personen aandeelhouderschap verwerven in Vlaamse of lokale overheidsinstanties of in instellingen met een publieke taak op Vlaams of lokaal niveau. Voor de publieke sector in Vlaanderen zit er dus in dat Bestuursdecreet een mechanisme.

Een screeningsmechanisme voor de private sector is een federale bevoegdheid.

De datastudie van het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) over het buitenlands zeggenschap in de Vlaamse economie biedt wel inzicht in het belang van buitenlandse investeringen in Vlaanderen. Dat is waardevolle informatie die we zeker kunnen meenemen bij mogelijke initiatieven ter zake.

Als u mij zou vragen om bij de federale overheid effectief aan te dringen op zo'n screeningsmechanisme voor de private sector, dan zal ik dat zeker met minister-president Bourgeois verder bekijken. Hij moet dan initiatief nemen.

Het mechanisme voor de private sector kan volgens mij wel onderzocht worden, maar het blijft altijd belangrijk om een evenwicht te hebben met de openheid van investeringen. Dat is denk ik voor onze economie zeer fundamenteel.

Als er een federaal mechanisme zal komen, dan hoop ik in elk geval dat dat in overleg is met de Vlaamse overheid.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Ik begrijp dat ik dit in de eerste plaats met minister-president Bourgeois moet opnemen.

Ik heb zelf een nota in het Vlaams Parlement neergelegd. Ik denk dat we in het belang van de rechtszekerheid voor buitenlandse investeerders aan de clause die we nu hebben, en die enkel toestaat om na een overname de totale nietigverklaring van een overname te beslissen, een aantal modaliteiten moeten toevoegen: dat je via een zekere screening op voorhand al een idee hebt; dat je ook kunt zeggen dat we niet totaal nietig verklaren, maar wel dat de overname kan doorgaan onder bepaalde voorwaarden; dat een bedrijf dat een overname wil doen ook op voorhand kan weten dat dit in orde is en dat het niet achteraf zal worden geconfronteerd met een nietigverklaring.

Ik denk dat we de clause, die in principe zinvol is, wel moeten aanpassen om meer rechtszekerheid te bieden aan buitenlandse overnemers met goede bedoelingen.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Ik denk dat we allemaal deze bezorgdheid delen. Dit is een debat dat alle kanten kan uitgaan. Want op basis van die vraag om uitleg kun je heel breed of heel smal gaan. We moeten alle nuances meenemen. Vandaar dat we straks bij de regeling van de werkzaamheden ook die hoorzitting moeten betrekken.

We delen in elk geval de bezorgdheid, maar een juiste reactie hierop kan heel tegengestelde en heel foute gevolgen hebben. Die moeten we wel weten in te calculeren. Ik denk dat we het ruimere debat echt in al zijn facetten moeten durven aangaan of ons daar heel goed moeten op voorbereiden. Straks tijdens de regeling van de werkzaamheden moeten we bekijken hoe we dat het best doen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Peter Van Rompuy aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het proefproject van Fluvius voor supersnel internet en de afspraken hieromtrent met de operatoren Proximus en Telenet – 446 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: De heer van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Minister, in het begin van het vorige jaar lanceerde u een voorstel om een nieuw glasvezelnetwerk in Vlaanderen uit te rollen. Eind juli 2018 hebt u in samenspraak met de telecomoperatoren beslist om dat niet te doen. U wilde met hen voor een samenwerkingsverband gaan en hun projecten op het vlak van de uitrol van het glasvezelnetwerk in Vlaanderen bespoedigen, om zo snel mogelijk een snelheid van 1 gigabit per seconde te kunnen hebben.

Enkele weken geleden heb ik in de media vernomen dat Fluvius alsnog met een voorstel komt om zelf een deel van een supersnel glasvezelnetwerkje op te bouwen.

Hoe moet ik al die verschillende initiatieven ten aanzien van elkaar bekijken?

Er was eerst het voorstel om een eigen netwerk op te bouwen. Dan heeft Fluvius gezegd dat zij dat kunnen doen. Uiteindelijk heeft men dan beslist om samen te werken met de projecten van de bestaande telecomoperatoren. Nu zal Fluvius toch een bepaald aspect zelf aanleggen.

Wat is nu de strategie van de Vlaamse Regering is op het vlak van de uitrol van een supersnel glasvezelnetwerk?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik wil het toch een beetje anders schetsen. De doelstelling was voor Vlaanderen belangrijk en die was dat we een supersnel digitaal netwerk moesten hebben en dat we daarin koplopers moesten zijn in Europa. Dat was de doelstelling. We hadden het liefst, zoals ook in de nota's stond die we daarrond hebben gemaakt, dat de bestaande operatoren zich zouden engageren tot dat supersnel digitaal netwerk en de realisatie ervan over heel Vlaanderen, de openheid ervan voor gebruikers en ook de betaalbaarheid ervan. Dat waren de vier factoren die we naar voren schoven. Daar is bij gezegd dat wij het zouden doen, als de bestaande operatoren het niet zouden doen, en daarop heeft Fluvius gezegd dat zij er wel interesse voor hadden om dat dan samen met Vlaanderen te realiseren. Dat is eigenlijk de filosofie geweest.

We zijn dan in een moeilijke dialoog getreden met de bestaande operatoren, in eerste instantie Proximus en Telenet, aangezien dat de bestaande operatoren zijn voor dat netwerk, en wij hebben die doelstellingen die we naar voren geschoven hadden, met hen in een samenwerkingsakkoord kunnen verkrijgen. Zij gaven ook garanties om het supersnel digitaal netwerk tegen 2020 uit te bouwen en gingen zelfs verder: ze gaven ook garanties om verder te gaan naar de versnelling die wij ook noodzakelijk achtten. Nadat de Vlaamse overheid enerzijds en Telenet en Proximus anderzijds die engagementen getekend hadden, vonden wij het vanuit de Vlaamse overheid ook niet meer nodig om nog verdere initiatieven te nemen rond de uitrol van een eigen glasvezelnetwerk. Ik denk dat niemand er vragende partij voor was dat Vlaanderen honderden miljoenen euro's zou gaan investeren om een derde kabel te leggen naast de twee bestaande.

Fluvius is natuurlijk geen onderdeel van de Vlaamse overheid. Het is een onafhankelijke organisatie – u zult ze nog beter kennen dan ik –, waarin de steden en gemeenten aandeelhouder zijn en waarin wij als Vlaamse overheid geen zeggenschap hebben over de strategische beslissingen die daar in de raad van bestuur of algemene vergadering genomen worden. Fluvius heeft de autonomie om zijn eigen beleid en beslissingen te nemen, ook over wat zij nu hebben beslist, met name de opstart van een proefproject rond een glasvezelnetwerk.

De Vlaamse overheid – en dat is het engagement dat ik naar Proximus en Telenet toe genomen heb in naam van de Vlaamse Regering – speelt geen rol in de andere initiatieven. Dat is ook het geval. Wij spelen geen rol en verschaffen ook geen kapitaal aan Fluvius voor zijn proefproject rond de glasvezelkabel. Als Vlaamse overheid komen we daarmee volgens mij ons engagement na en kunnen we dan ook blijven rekenen op het engagement dat Proximus en Telenet zijn aangegaan.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Als ik het zo hoor, dan zou ik kunnen zeggen dat u het eigenlijk heel slim gespeeld hebt. Aan de ene kant hebben we een akkoord gemaakt dat ons geen geld kost, maar dat wel druk zet op de bestaande telecomoperatoren om hun engagementen ook hard te maken. Aan de andere kant stellen we vast dat Fluvius los van de Vlaamse Regering toch min of meer – het gaat niet om een volledig glasvezelnetwerk – een zekere concurrentie op de markt zal brengen en dus de bestaande telecomoperatoren het vuur aan de schenen zal leggen.

Misschien is dat wel de beste constellatie om ervoor te zorgen dat we in Vlaanderen zo snel mogelijk kunnen beschikken over een glasvezelnetwerk dat competitief is in de Europese sector.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Ik sluit mij eigenlijk volledig aan bij de laatste opmerking van collega Van Rompuy, want dit is echt een verhaal van de 'kleur van de kat'. Het maakt niet uit welke kleur ze heeft, zolang ze maar muizen vangt. Hier hebben we zeer duidelijk de vier doelstellingen naar voren geschoven, zoals u zeer duidelijk hebt gemerkt. We hebben gepraat met alle partijen om achter die doelstellingen aan te gaan en uiteindelijk is die lijn altijd maar opgeschoven. Ik denk dat we goed op weg zijn. Het 5G-verhaal is daar nog aan toegevoegd, wat mij alleen maar voordelig lijkt.

We gaan dit wel op de voet blijven volgen, want het uiteindelijke resultaat zal er uiteindelijk moeten liggen en is cruciaal voor onze Vlaamse economie. Ik denk dat we daarmee opnieuw de voorsprong kunnen nemen die we de laatste tijd wat aan het verliezen zijn. We gaan het zeker van dichtbij moeten blijven opvolgen dat het effectief ook uitgerold raakt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van An Christiaens aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de mastercall inzake ondernemerschap – 450 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: Mevrouw Christiaens heeft het woord.

An Christiaens (CD&V): Het aantal starters in Vlaanderen is in stijgende lijn, ook bij vrouwen. In absolute cijfers is dat een positieve zaak, maar relatief gezien is gebleken dat het aandeel vrouwelijke startende ondernemers gedaald is met meer dan 2 procent. Met die cijfers kwam het Neutraal Syndicaat voor Zelfstandigen (NSZ) in 2018 naar buiten. Recent kwamen ook andere cijfers aan de oppervlakte die gelijkaardige trends schetsen. Zo zien we dat er bij start-ups nauwelijks vrouwen aan het roer staan, wat blijkt uit data van 'Start it @KBC', de grootste incubator. Ook tijdens de 116 kapitaalrondes die de tech- en biotechstart-ups in ons land doorvoerden, bleek dat bij 86 procent van deze bedrijven alleen mannelijke stichters aan boord waren.

Waar kunnen we daarvoor verklaringen vinden? Tijdens een actuele vraag eind 2018, waar u jammer genoeg niet bij kon zijn, maar waar Vlaams minister-president Geert Bourgeois op geantwoord heeft, hebben we dat besproken, omdat de voorzitter van het NSZ daarvoor toen een aantal verklaringen had geopperd. De verlof- en uitkeringsstelsels zouden aan de basis kunnen liggen van het dalende aandeel startende vrouwen. Een gebrek aan vangnet zou vooral jonge vrouwen afschrikken.

Ook scholing speelt mee. De minister-president ging in de actuele vraag ook verder in op de opgestarte STEM-richting (Science, Technology, Engineering and Mathematics), waarin jongens en meisjes gelijk en vrij zijn om te kunnen starten, maar toch zien we die verschillen.

Er is dus een relatief succes, want het aantal startende studentes in die richtingen neemt langzaam toe. Het goede nieuws is dat in absolute cijfers het aantal startende vrouwen stijgt. Bij de jongste lichting van incubatoren bij de KBC kenden 23 van de 65 startups minimaal één vrouwelijke stichter, wat beter is dan de voorgaande selectiemomenten.

Rond april 2018 zou de eerste fase van de nieuwe mastercall rond ondernemerschap gelanceerd worden. In het najaar van 2018 volgden dan onderhandelingen omtrent de ingediende dossiers. Zo zou ook specifiek op doelgroepen kunnen worden gefocust: vrouwelijk ondernemerschap, maar ook ondernemerschap bij personen met een handicap of student-ondernemerschap. Bij de actuele vraag is dat ter sprake gekomen in de replieken, maar de minister-president heeft daarvoor uiteraard naar u verwezen, vandaar deze vraag om uitleg in de commissie.

Hoe zien we de invulling van de nieuwe call? Kunt u daar meer informatie over geven? Zijn er opties om in het bijzonder in te zetten op enkele specifieke doelgroepen?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mevrouw Christiaens, we zijn vandaag met het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) volop bezig met de opmaak van het nieuwe bestek. Ik kan u daar nog niet elk detail van geven, maar ik denk dat het goed is als ik u het verloop schets van hoe we tot dat nieuwe bestek gaan komen.

We hebben een aantal cocreatiesessies gehad met het middenveld. Daar hebben vele partners en geïnteresseerden aan meegewerkt. Zij hebben mee invulling gegeven aan het bestek dat we in de toekomst zullen hebben. In de eerste sessie zijn we ingegaan op de algemene doelstellingen van de nieuwe dienstverlening: wat is er belangrijk, waar willen we heen en hoe pakken we dat aan?

In de tweede sessie ging het over het VLAIO Netwerk. U weet dat we met het agentschap echt een netwerk van partners willen creëren. Als je zo'n tweede mastercall gaat doen, zijn die onderlinge samenwerking en doorverwijzing zeer fundamenteel, zodat we niet naast elkaar werken en zodat de partners weten wat de anderen doen en hoe je verwijst naar de juiste concullega die daar misschien wel mee bezig is.

Ten slotte vond er een derde sessie plaats, waar is ingepikt op de modaliteiten van het bestek.

Het agentschap gaat de resultaten van al die sessies in januari intern doornemen en er een verzameldocument van maken, dat dan een visienota zal worden over de vernieuwing van de dienstverlening. Begin februari zal er ook nog een terugkomsessie plaatsvinden, waarbij we onze visie zullen overbrengen aan de partners en bekijken op welke manier we tot de grote krijtlijnen kunnen komen van een nieuw bestek. Uit alle sessies is wel gebleken dat wat vandaag bestaat, goed gewerkt heeft en dat de grote krijtlijnen gelijk kunnen blijven. Het is dus nog een 'work in progress', maar u voelt dat er een zeer grote betrokkenheid van het veld is om tot het nieuwe bestek te komen.

De dienstverleners zijn vrij om in te spelen op de noden. Ik ga niet op voorhand zelf zeggen dat ze daar of daar op moeten inspelen. We hebben hier en daar indicaties gegeven – ik denk aan scale-ups en zo – maar de dienstverleners kunnen zelf inspelen op de noden van doelgroepen, zolang dat past in de brede, generieke aanpak. In grote lijnen zal die aanpak, die nu ook al bestaat, worden voortgezet in de nieuwe call.

Aan de cijfers is ook te zien dat het aantal starters in Vlaanderen blijft toenemen. En zoals u zelf aangeeft, geldt dat ook voor de vrouwelijke starters. Verhoudingsgewijs groeit het aantal mannelijke starters wel sterker dan het aantal vrouwelijke, waardoor je procentueel gezien een daling hebt van het percentage vrouwelijke starters. Dat blijkt ook uit de Startersatlas 2018. De man-vrouwverhouding blijft voor starters van een eenmanszaak gelijk aan het jaar daarvoor, met 57-43. In absolute termen startten in 2017 33.061 mannen en 24.640 vrouwen een eenmanszaak. Bij de mannen is dat een stijging van 9,51 procent, bij de vrouwen een stijging van 8,77 procent.

In januari 2019 zit het Agentschap Innoveren en Ondernemen samen met Graydon, om een gesprek te starten over de statistieken rond oprichtingsdynamiek van starters. Het agentschap hoopt daardoor meer en betere inzichten te krijgen in de trends. Op basis van die informatie kunnen we zien of we de ingeslagen weg verder moeten volgen of dat we een aantal zaken moeten wijzigen. Bij de vernieuwing van het contract ondernemerschap kan er zeker extra aandacht zijn om in te spelen op dat soort trends die worden vastgesteld. Niet alleen vrouwelijk ondernemerschap, maar ook mensen met een etnische achtergrond of met een arbeidsbeperking kunnen dan mee aan bod komen.

De voorzitter: Mevrouw Christiaens heeft het woord.

An Christiaens (CD&V): Minister, bedankt voor het overzicht van de wijze waarop er aan de nieuwe call wordt gewerkt.

Wat er telkens aan bod komt als het over doelgroepen gaat, of het nu vrouwen zijn of personen met een arbeidshandicap, is dat mentoren en succesverhalen stimulerend en drempelverlagend kunnen zijn. Langs de ene kant laten we zien dat men mag falen, maar langs de andere kant zijn die succesverhalen ook heel belangrijk.

U zegt dat we dat niet van bovenaf kunnen opleggen en dat dit uit de sessies en de trending moet komen waar men op inzet, maar er zullen toch bepaalde incentives moeten worden gegeven om op die manier verder te werken en dit te stimuleren. Kan dit er niet op een bepaalde manier in verwerkt worden?

De voorzitter: Mevrouw Vanwesenbeeck heeft het woord.

Daniëlle Vanwesenbeeck (Open Vld): Ik sluit me aan bij de vraag van mevrouw Christiaens.

Minister, ik heb dit onderwerp ook al naar voren gebracht tijdens een actuele vraag. U mag het effect en de impact van rolmodellen zeker niet onderschatten. Ik dacht daarbij aan de sessies die u hebt laten organiseren, Failing Forward. Het gaat over rolmodellenondernemers die getuigen wat het is om te falen en terug rechtop te gaan staan, en over de lessen die zij hebben geleerd. Dat is zeer interessant maar kan even interessant zijn voor vrouwelijke ondernemers. Want wat is dikwijls de problematiek bij vrouwelijke ondernemers en heb ik al tot in den treure herhaald – ik kan het bijna niet meer horen? Dat het altijd gaat over de combinatie van werk en gezin. Dat is het enige wat journalisten nog kunnen vragen aan vrouwelijke ondernemers, maar het is en blijft wel een problematiek. Wanneer vrouwelijke ondernemers-rolmodellen kunnen tonen hoe zij dat aanpakken, kan dat ook inspirerend zijn voor startende vrouwelijke ondernemers.

Het gaat eigenlijk over de financiering, en ik verwijs naar een studie van Markant uit 2015. Daaruit is gebleken dat vrouwelijke ondernemers – en ik moet het met het schaamrood op de wangen bekennen – op de basiskennis financieel beheer 3,9 op 10 punten scoren. Waarom vertel ik dat? Wanneer men naar een bank of een businessangel gaat en men toont aan dat men niets kent van financiering, dan creëert men natuurlijk geen vertrouwen. Minister, ik denk dat er nog wat werk aan de winkel is om daar wat meer financiële basiskennis bij te brengen. Of dat moet gebeuren via een mastercall of via de werkgeversorganisaties, weet ik niet, maar het is wel zo dat wie geen financiële basiskennis heeft, heel weinig kans heeft om te slagen als ondernemer. Mevrouw Christiaens, dat kan misschien ook een reden zijn waarom vrouwelijke ondernemers minder aan externe financiering kunnen geraken. Minister, ik wil u vragen om daar aandacht voor te hebben.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik ben het helemaal eens met de dames dat de rolmodelsuccesverhalen een essentieel element zijn. Het is soms moeilijk in Vlaanderen dat men niet alleen mag falen maar ook niet te veel succes mag hebben. Het zou goed zijn daar iets positiever tegenaan te kijken. Voor mij was het al heel fijn dat de hockeyploeg vertrok naar het wereldkampioenschap en zei dat ze zouden gaan voor de gouden medaille. Dat is ongezien in Vlaanderen. We kunnen hen dan ook als een rolmodel beschouwen. Succes mag en kan, en men mag het ook nastreven.

Bij de mastercall zal in de voorstellen die zullen worden gedaan, zeker rekening worden gehouden met die succesverhalen. Ik ben daar vrij gerust in.

Mevrouw Vanwesenbeeck, in de mastercall is ook aandacht besteed aan dat financieel beheer. Het aanbod inzake financieel beheer is vandaag bij de partners en de netwerken gericht dan in het verleden. En het is inderdaad niet alleen de overheid die dat allemaal moet organiseren maar zij moet er wel voor zorgen dat het gebeurt. Binnen de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO) en het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka) bestaat vandaag het nodige aanbod, specifiek voor die groep.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het advies van de Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO) met betrekking tot innovatieve hogegroeibedrijven met impact – 460 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): VARIO, de Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen, bracht recent twee nieuwe adviezen uit. Uiteraard bestaan er al heel wat initiatieven en beleid inzake innovatie, in het bijzonder rond deze specifieke groep van bedrijven. Het detecteren en ondersteunen van snelle groeiers is van groot belang wil Vlaanderen de ambitie waarmaken om tot de top vijf van kennisregio's te behoren. Deze brengen immers status, welvaart, tewerkstelling en talent met zich mee.

Toch lijkt er volgens het advies nog een weg te bewandelen. Er is vooral nood aan een gedegen ondernemersklimaat op maat van deze groeiers. VARIO onderscheidt vier aanbevelingen, met tien prioriteiten.

Het gaat onder andere over het uitwerken van een geïntegreerde, lange- en korte-termijnstrategie om het aantal ambitieuze seriële ondernemers in Vlaanderen te verhogen. Er moet worden ingezet op performante hoge groei 'entrepreneurial' ecosystemen op basis van een geduldige, langetermijnhorizon. Entrepreneurial ecosystemen bieden het voordeel dat ze moeilijker te ontwrichten zijn dan een enkel bedrijf. Professionele netwerken verplaatsen of transfereren is bijzonder moeilijk. Een andere aanbeveling is de ontwikkeling van een algemeen stimulerend omgevingskader voor ambitieuze ondernemers. Tot slot moet het monitoringsinstrumentarium worden versterkt en moeten beleidsinterventies worden geïntroduceerd op basis van zorgvuldige evaluaties. Dit zijn een aantal zaken die VARIO naar voren heeft geschoven.

Voor de groeifinanciering lijkt in Europa in het algemeen en in België en Vlaanderen in het bijzonder, ondanks de bestaande initiatieven, achterop te lopen op landen als bijvoorbeeld de Verenigde Staten waar kapitaal in overvloed aanwezig is. Ook infrastructuur, talent en internationalisering zijn aandachtspunten.

Ook het buitenland zet uiteraard volop in op het ondersteunen van zijn groeiers. Door over het muurtje te gaan kijken, lijkt Vlaanderen zeker wel wat te zullen kunnen leren van goede praktijken elders. Zo lijkt het Verenigd Koninkrijk op diverse vlakken – er zijn twee good practices inzake infrastructuur opgenomen in het advies – een goed oord te zijn om tot een innovatieve onderneming te komen en die snel te laten groeien, hoewel ze daar zelf hun exportkansen lijken te zullen fnuiken – maar dat is een ander debat.

Er wordt tot slot, om de vooruitgang internationaal te kunnen aftoetsen, gevraagd naar internationale benchmarks met andere, al dan niet Europese topregio's. Alleen zo kan de ambitie om tot de top vijf te gaan behoren, daadwerkelijk kracht worden bijgezet.

Minister, hoe zult u omgaan met de aanbevelingen van VARIO in dezen? Zijn er goede praktijken uit het buitenland die u zult laten onderzoeken met het oog op een eventuele implementatie in Vlaanderen? Hoe ziet u de opvolging van deze actiepunten en het beleid ten aanzien van innovatieve groeibedrijven?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Voorzitter, collega Bothuyne, u weet dat wij daadwerkelijk al heel wat maatregelen hebben genomen om innovatieve hogegroei-bedrijven te ondersteunen en om de drempels tot ondersteunende maatregelen te verminderen. Dit soort bedrijven zijn ook een bijzondere doelgroep voor de front-officefunctie – de vroegere innovatiecentra – van het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO). Dat bewijst ook dat ik niet in het ijle werk, dat ik weet wat er op het terrein leeft. We hebben dus voor een stuk al kunnen anticiperen op het advies van VARIO, waarmee ik het overigens totaal eens ben.

VLAIO en het departement monitoren ook nu al het aandeel van snel groeiende ondernemingen in Vlaanderen. In het contract inzake ondernemerschapssstimulering, waarover we het daarnet nog hadden, liet ik in de eerste ronde al een apart perceel opnemen om de dienstverlening te organiseren voor dergelijke ambitieuze bedrijven met een groot groeipotentieel. Wat zag je? Dat dat iets was waarop heel wat dienstverleners wilden inschrijven, met EYnovation, Netwerk Ondernemen, Sirris en Agoria, Voka en UNIZO die allemaal diverse vormen van begeleiding en netwerkvorming specifiek voor die bedrijven hebben aangeboden. We blijven, ook conform de aanbevelingen van VARIO, ook aandacht hebben voor de afstemming van de werking en de instrumenten van Agentschap Innoveren en Ondernemen, Flanders Investment & Trade (FIT), ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) en de actoren in het domein.

Samengevat: we kunnen ons volledig aansluiten bij het VARIO-advies, maar dat sluit ook perfect aan bij het beleid en onze lopende acties. Zijn we er dan? Ik denk dat we altijd nog moeten openstaan voor verbeteringen, zoals daarstraks is gezegd. Het Agentschap Innoveren en Ondernemen onderhoudt daarom ook nauwe contacten met andere Europese regio's via het Enterprise Europe Network en het Europese netwerk van innovatieagentschappen TAFTIE. In februari, dus volgende maand, plant het agentschap ook werkbezoeken aan Finland, Zweden, Oostenrijk en Schotland. Daarnaast loopt er nog een studie om in Vlaanderen en enkele Europese regio's goede praktijken voor incubatoren en acceleratoren te identificeren. Met die initiatieven en wat we daaruit kunnen leren, kan vanuit verschillende invalshoeken input worden geleverd waarmee ook de volgende Vlaamse Regering aan de slag kan gaan. Zoals u zelf zegt, moeten we zelf ook over het muurtje kijken. Dat is een van de elementen die ik continu in mijn beleid naar voren heb gebracht. Ik denk dat we op die manier de volgende Vlaamse Regering een mooie basis geven om het geheel nog verder te verbeteren.

Het Agentschap Innoveren en Ondernemen beschikt over heel wat data. Ik heb het agentschap ook de opdracht gegeven om uit de gegevens informatie te puren die nuttig kan zijn om het beleid en de actoren op het terrein verder te optimaliseren.

Ik heb, zoals ik daarnet al heb gezegd, het VARIO-advies dus niet afgewacht. We hebben de genomen initiatieven verder uitgewerkt, maar hebben ook initiatieven genomen, zowel wat de bestaande data als over het muurtje kijken betreft, om in de toekomst nog verdere verbeteringen en versnellingen te realiseren.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, dank u wel voor het antwoord. Uiteraard zijn hieromtrent zeker al heel wat goede initiatieven genomen. Het werkveld is ook enthousiast om daar verder aan te werken, getuige ook het enthousiasme voor de oproep. Er is dus wel wat mogelijk. Ik ben ook blij dat het agentschap op werkbezoek gaat om diverse, waarschijnlijk goede voorbeelden te bekijken. Wat mogen we daar concreet van verwachten? Wordt daar een rapport, worden daar beleidsaanbevelingen uit gedistilleerd? Wat mogen we nog extra verwachten, naast die studie voor de incubatoren?

VARIO zet ook in op die internationale benchmarking. U zegt dat er al heel wat data ter beschikking zijn. Gaan we dan daadwerkelijk naar zo'n internationale benchmarking specifiek over dit thema van die groeibedrijven, en wat zijn dan voor u de indicatoren die daarbij van doorslaggevend belang zijn?

De voorzitter: Mevrouw Vanwesenbeeck heeft het woord.

Daniëlle Vanwesenbeeck (Open Vld): Minister, die aanbevelingen van VARIO hebben betrekking op diverse bevoegdheden. Dat gaat over Onderwijs, Innovatie, Economie, Buitenlands Beleid. Er moeten dus diverse parameters en beleidsdomeinen worden samengelegd. Stemt u dat af? Hebt u overleg met uw collega's daarover? Uiteindelijk gaat het immers over wat ik de 'gazellen' noem, die snel groeiende bedrijven. Dat is een andere naam daarvoor. Uiteindelijk moeten we vooral zorgen voor een positief ondernemersklimaat. We spreken heel veel over subsidies, maar ik denk dat de eerste prioriteit dat positieve ondernemersklimaat is, en dat moet ook worden gevoed, onder andere door het onderwijs. Gaat u dat dus afstemmen met uw collega's van de Vlaamse Regering?

Zeker voor die snel groeiende ondernemingen is Vlaanderen te klein, dus die moeten internationaliseren. FIT speelt daarin een belangrijke rol. Dat valt onder de bevoegdheid van de minister-president. Hebt u daar met hem al eens over gesproken, of gaat u dat bekijken?

Ten slotte: bij de financiering spreekt VARIO ook over een rol van de Participatie-Maatschappij Vlaanderen (PMV). Op de receptie is eigenlijk ook wel gesproken over hoe PMV naar die financiering kijkt. Er is eigenlijk wel geld aanwezig, begrijp ik. Er is kapitaal aanwezig. Maar het Business Angels Netwerk of de investeerders vinden niet altijd de weg naar de vraag. Er is aanbod en vraag, en dat moet eigenlijk gematcht worden. Blijkbaar gebeurt dat onvoldoende, en VARIO ziet in PMV eerder een rol als matchmaker. Hoe kijkt u daarnaar? U gaat precies niet akkoord, maar ik ben benieuwd wat uw repliek daarop is.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Collega Bothuyne, wat dat werkbezoek betreft: daar moeten dan effectief beleidssuggesties uit komen. Je kunt natuurlijk al gaan kijken hoe we de werking zelf kunnen verbeteren binnen het agentschap, maar daarnaast zijn er suggesties waardoor het beleid nog beter kan inspelen, met de inspiratie die vanuit het buitenland komt.

Over die data wil ik wat meer speciëren. Ik denk dat dat onvoldoende duidelijk was. Wat proberen we met die data te weten te komen? We proberen een beter zicht te krijgen op het traject dat een bedrijf uiteindelijk doorloopt, en we zien dan

hoe we dat traject voor het bedrijf kunnen optimaliseren. Dat gaat echt meer over onze eigen manier van werken, en over wat onze bedrijven specifiek doen.

Collega Vanwesenbeeck, ik kan een initiatief nemen om het VARIO-advies met de collega's te bespreken, en te kijken op welke manier ook zij kunnen inspelen op de adviezen, en hoe we elkaar daarin kunnen versterken. Voor Flanders Investment and Trade (FIT) kan ik u heel duidelijk zeggen dat die samenwerking tussen het agentschap en FIT en PMV vandaag al goed loopt. Dat loopt echt prima, dus ik zie niet in dat daar een probleem zou zijn.

Ten slotte ben ik het met u eens – ik heb het ook deze week zelf nog ondervonden – dat je een vraag hebt, maar dat je soms niet weet waar het aanbod is, en andersom. Daar ben ik het mee eens. Ik zie dat niet direct zelf als de rol van PMV. Dat kan het natuurlijk voor een stuk zijn, maar ik zie de rol van PMV vooral daar waar de markt valt. Ik heb dat in de nieuwjaarstoespraak van PMV ook gezegd: wij moeten niet in de plaats treden van de markt. Maar – en dat zien we toch in al de initiatieven die er gebeuren – PMV is heel vaak de eerste die een stuk van het risico meeneemt, door een waarborg of door een lening. En op die manier maken zij dat de markt mee gaat spelen. Zonder die eerste stap, die vaak door PMV wordt gezet, zie je dat de markt niet instapt. Ik kan het echt wel zo zeggen.

Bij de voorbeelden die Koen Kennis, als voorzitter van PMV, op de nieuwjaarsreceptie gaf, denk ik dat er heel wat voorbeelden zijn waar PMV de eerste externe partner was voor het bedrijf, of een belangrijke partner bij een kapitaalverhoging of bij een lening. En dat is voor mij de rol die PMV moet spelen.

Langs de andere kant hebben we het Business Angels Netwerk, waarvoor we – als ik mij niet vergis – in december, of in elk geval recent, nog opnieuw de subsidie hebben voorzien. De samenwerking en de manier van werken van het Business Angels Netwerk is toen nog eens naar voren gebracht. Ik vind dat zelf een heel goede manier van werken. Het gaat heel vaak niet alleen over kapitaal verschaffen of financiering, maar men probeert echt om tot een matching te komen. Daarnaast is er nog de toegevoegde waarde die het bedrijf, dat vragende partij is, nodig heeft. Dat kan een netwerk zijn, maar het kan ook gespecialiseerde kennis zijn. Daardoor krijg je toch een veel breder geheel, wat toch in het belang is van kleine en startende bedrijven.

Maar ik ben het met u eens, en ik ga zeker eens kijken op welke manier dat Business Angels Netwerk nog beter in de markt kan worden gezet. Want heel veel mogelijke investeerders met veel kennis zijn nog niet op de hoogte van het feit dat dat bestaat. Zij zijn initiatieven aan het zoeken waarin ze zouden kunnen investeren, en ze kennen het niet of vinden het niet. En ik denk het Business Angels Netwerk daar meer een rol kan spelen. En allicht kunnen PMV en het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) dat ook meenemen in hun doorverwijzing, in hun netwerkfilosofie.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik dank de minister voor de bijkomende antwoorden. Dit wordt ongetwijfeld vervolgd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.